

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Katedra speciální pedagogiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Postoje středoškolské mládeže k otázkám partnerského soužití a rodičovství

Attitudes of high school students on issues of partnership and parenthood

Jitka Prouzová

Vedoucí práce: PaedDr. Eva Marádová, CSc.

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Chemie a Výchova ke zdraví se zaměřením na vzdělávání

2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Postoje středoškolské mládeže k otázkám partnerského soužití a rodičovství vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 14. 4. 2016

Jitka Prouzová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucí své bakalářské práce PaedDr. Evě Marádové, CSc. za odborné vedení, za pomoc a rady při zpracování této práce.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá postoji středoškolské mládeže k partnerskému soužití a rodičovství a klade si za cíl zjištění těchto postojů u žáků Střední průmyslové školy potravinářských technologií v Praze. V teoretické části je uveden výklad základních pojmů vázaných k partnerskému soužití, rodičovství a historii rodiny.

Praktická část je věnována analýze dat, které byly získávány metodou dotazníkového šetření mezi žáky sledované školy. Výsledky vlastního šetření jsou podrobeny diskuzi a porovnány se sociologickými či demografickými výzkumy.

KLÍČOVÁ SLOVA

Postoje středoškolské mládeže, středoškoláci, partnerství, rodičovství.

ANNOTATION

Bachelor thesis deals with the attitudes of high school students to partner cohabitation and parenthood and aims to detect these attitudes among pupils Secondary School of Food Technology in Prague. The theoretical part includes basic terms linked to a partnership cohabitation, parenthood and family history.

The practical part is devoted to analysis of data that were collected by a questionnaire survey among pupils of the schools. Results of a survey are discussed and compared with sociological and demographic research.

KEYWORDS

Attitudes of high school students, high school students, partnership, parenthood.

Obsah

1	Úvod.....	6
	TEORETICKÁ ČÁST	7
2	Vymezení pojmů, klíčových slov	7
2.1	Postoje	7
2.2	Středoškolská mládež.....	8
2.3	Partnerství	11
2.4	Typy partnerského soužití	11
2.4.1	Manželský svazek	11
2.4.2	Nesezdaná soužití	12
2.4.3	Partneři žijící odděleně	13
2.4.4	Registrované partnerství	13
2.4.5	Lidé, žijící bez partnera	14
2.5	Rodičovství	14
2.5.1	Rodičovství plánované.....	15
3	Rodina.....	16
3.1	Historie rodiny	18
3.2	Alternativy rodiny	20
3.3	Funkce rodiny.....	20
3.3.1	Biologicko - reprodukční funkce	20
3.3.2	Emocionální funkce a tvorba domova	21
3.3.3	Sociálně - ekonomická funkce.....	21
3.3.4	Socializační a výchovná funkce.....	21
4	Shrnutí teoretické části.....	22

PRAKTICKÁ ČÁST	23
5 Cíl práce a výzkumné otázky	23
6 Metodologie empirického šetření	24
6.1 Forma dotazníků.....	24
6.2 Charakteristika respondentů.....	24
6.3 Průběh dotazníkového šetření	25
6.4 Vyhodnocení výzkumného šetření	26
6.5 Diskuze výsledků empirického šetření.....	69
7 Závěr empirického šetření – Návrhová část	73
8 Závěr	75
9 Seznam použitých informačních zdrojů	77
9.1 Seznam literárních zdrojů	77
9.2 Seznam internetových zdrojů.....	79
10 Seznam příloh	82
11 Seznam tabulek	83
12 Seznam grafů	84

1 Úvod

Práce si klade za cíl zjistit postoje žáků střední školy s maturitou k jejich partnerskému životu a rodičovství v závislosti na prostředí, ve kterém vyrůstali. Pomocí teoretických znalostí a informací získaných během studia připravila autorka šetření a následně na základě výsledků provedeného výzkumu formulovala doporučení. Autorka si toto téma vybrala z důvodu zájmu o aktuální postoje mladých lidí studujících střední školu k jejich budoucímu životu, založení rodiny a jejich partnerskému životu. Autorka se věnuje vrstevnickému vzdělávání a s žáky středních škol přichází často do styku. Často poslouchá, jak vzdorují svým rodičům a prarodičům, a ráda pozoruje v průběhu let, jak se z žáků prvních ročníků stávají dospělí lidé se svými názory a postoji.

Cílem bakalářské práce je tedy získat informace o míře vlivu prostředí, v kterém respondenti vyrůstali, na jejich životní postoje týkající se jejich partnerského života a plánování rodiny a informace o tom, zda se dnešní mládež více zaměřuje na kariérní růst než na zakládání své rodiny.

Tato bakalářská práce je zaměřena na postoje středoškolské mládeže k otázkám partnerského soužití a rodičovství. Období dospívání je obdobím velkého vzdoru a také ustalování svého JÁ a svých názorů na život, které se často liší od názorů rodičů a okolí. Mládež si své postoje buduje v průběhu dospívání a za své vzory považuje své nejbližší okolí, své prarodiče, rodiče, tety, strýce, ale i například své učitele ve škole. Dalším faktorem, který postoje ovlivňuje, jsou z velké části media – TV, časopisy pro mladá, muzika a jiné. Autorka práce uvádí typy partnerského života, v kterých lidé v dnešní době žijí a které volí nebo plánuje i dnešní středoškolská mládež pro svůj budoucí život. Práce se dále zabývá rodinou a jejím historickým vývojem.

Praktická část je věnována interpretaci zjištěných postojů žáků Střední průmyslové školy potravinářských technologií ve věku od patnácti do dvaceti tří let v Praze napříč všemi obory. Data, která autorka získala pomocí empirického šetření prováděného na základě strukturovaného dotazníku, následně srovnávala se sociologickými a demografickými údaji.

TEORETICKÁ ČÁST

2 Vymezení pojmů, klíčových slov

2.1 Postoje

Pojem postoj se vymezuje v literatuře včetně literatury odborné jako určitý ustálený způsob reagovat charakteristickým způsobem na určité podněty. (Linhart a kol., 1996) Postoj je tedy relativně ustálený systém kladných nebo záporných (případně neutrálních) hodnocení jevů, ale i situací, osob, předmětů apod. Zjednodušeně lze postoje rozdělit na kladné a záporné a proto se promítají do jednání člověka tak, že souhlasí, či nesouhlasí nebo se angažuje pro něco, nebo proti něčemu. Pokud je postoj vyhraněný, může dokonce bránit objektivnímu posouzení daného jevu. Postoj má v různé míře zastoupenou rozumovou a citovou složku. Pokud převládá rozumová složka, můžeme hovořit o přesvědčení, pokud složka citová, nebo rozumově nepodložená, můžeme hovořit o předsudcích. Nakonečný (2003) dokonce postoj pokládá za klíčový termín psychologie osobnosti, sociologie i dalších příbuzných vědních oborů, protože vyjadřuje vztah člověka k hodnotám. Tento vztah nemusí být jen kladný nebo záporný, ale může pokrývat celou škálu mezi oběma póly, případně může být ambivalentní (protikladný).

Postoje jsou vztahy, kterými hodnotí jedinec okolní svět, vztahy vůči jiným osobám, předmětům, situacím i své osobě. Jsou to získané dispozice a vytvářejí se několikrát zažitými reakcemi na stejný podnět. Vytvářejí se nápodobou nebo zkušeností a jejich utváření je ovlivněno sociální rolí, míněním většiny ve skupině, sdělovacími prostředky, ale i vlastnostmi osobnosti. Postoje nejsou v průběhu života neměnné. Souhrnem všech postojů jedince je jeho osobní životní ideologie. (Jandourek, 2001)

Autorčin zájem a zájem práce je zjistit postoj žáků především jakožto jejich osobní názor na řešení životních situací v partnerském a rodinném životě a na jejich volby v jednotlivých oblastech. Dále je autorčin zájem zjistit vztah mezi zkušenostmi z původní rodiny a postoji, které každý žák získává na základě osobní zkušenosti či zkušenosti, kterou mu zprostředkoval někdo nebo nějaký jiný podnět v jeho okolí.

Zájmem autorky a této práce je tedy objasnit postoje mladých lidí jako vztah, který zaujímají k okolnímu světu, k sobě samým, své budoucnosti, postoj k různým hodnotám týkajícím se partnerského soužití, počtu plánovaných dětí, k nevěře a k dalším jevům, většinou v souvislosti s životními plány respondentek a respondentů na základě jejich kognitivních znalostí, nabraných během jejich socializace. Tyto znalosti, ale i zkušenosti, získávají adolescenti již od útlého věku a často dochází během tohoto období k největším odchylkám od norem a hodnot, které měli generace předtím. (Průcha, Mareš a Walterová, 2003)

2.2 Středoškolská mládež

Žáci středních škol

Podle zákona 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školského zákona) jsou za střední školu považovány gymnázia, střední odborné školy a střední odborná učiliště. Výuka může probíhat v denní, večerní, dálkové, distanční a kombinované formě vzdělávání, všechny formy jsou pokládány za rovnocenné. Věk studujících není zákonem nijak specifikován. Autorka prováděla výzkum u žáků střední odborné školy v denním studiu s maturitou a věk respondentek a respondentů byl od 15 do 23 let.

Mládež

Pojem mládež není jednotně definován. V souvislosti se střední školou mluvíme zhruba o věkovém rozmezí 15 – 20 let, nemusí se však jednat o pravidlo.

a) Mládež z pohledu práva

Důležitým mezníkem z pohledu tzv. nového občanského zákoníku (dále NOZ), správně Zákon 89/2012 Sb. - občanský zákoník, je zletilost. Zletilost přináší mladému člověku plnou svéprávnost a zletilosti se nabývá dovršením osmnáctého roku věku. Plné svéprávnosti lze nabýt i jiným způsobem, konkrétně přiznáním svéprávnosti nebo uzavřením manželství. Svěprávnost nabytá uzavřením manželství se neztrácí ani zánikem manželství, ani prohlášením manželství za neplatné. Ani nezletilí ale nejsou nezpůsobilí k právnímu jednání, NOZ jim v paragrafu 31 přiznává způsobilost k právním jednáním přiměřeným jejich rozumové a volní vyspělosti. (Česko, 2012)

b) Mládež z pohledu psychologie

Periodizace období dospívání z pohledu vývojové psychologie je až překvapivě nejednotná, nejednotné je i názvosloví týkající se puberty a adolescence.

Nejčastější dělení uváděné v literatuře je dělení na období pubescence a adolescence, různí autoři se pak liší v uvedených věkových rozmezech.

Langmeier a Krejčířová (2006) za období pubescence (staršího školního věku) považují období přibližně od jedenáctého roku života do patnáctého roku života. Založení osobnosti pubescenta se často považuje za introvertované, zaměřené na vlastní prožívání. Objevují se první známky pohlavního dospívání, objevuje se pohlavní pud a probouzí se zájem o sexuální otázky. Dále dochází ke změně postavení ve společnosti, proto se často puberta nazývá druhým obdobím vzdoru.

Pro následné období 15 až 22 let je používán pojem adolescence, která navazuje na školní věk. Během období adolescence postupem času u každého jedince jindy dochází k plné reprodukční zralosti.

V oblasti sociálních vztahů upozorňují na odpoutávání se od rodičů a navazování důvěrnějších vztahů k vrstevníkům.

Čáp (1993) školní věk počítá včetně střední školy a do něj zasazuje pubertu neboli dospívání s počátkem u dívek ve třinácti letech a u chlapců ve čtrnácti, a období adolescence, které nazývá také mládím a ohraničuje pubertou a dvaceti lety. Období dospívání a mládí autor pokládá za nejobtížnější v životě jedince, upozorňuje na prudké změny biologické, ale i na velké změny sociální – volbu povolání, snahu o osamostatnění, zklamání z dosavadních vztahů. Upozorňuje na řadu rozporů, s rodiči, učiteli i vrstevníky.

Ukázku přístupu, kdy za dospívání není považována puberta, ale až adolescence, najdeme u autorky Zacharové (2012), která uvádí následující etapy - starší školní věk – puberta (pubescence) do 15 let a dospívání neboli adolescence do 20 – 22 let.

Zacharová (2012) dále uvádí, že v období adolescence by se již mladí lidé, přestože touží po vítězství, měli umět vyrovnat s prohrou bez poruchy sebevědomí mladého člověka. Za významné mezníky v tomto období pokládá získání občanského průkazu, dosažení zletilosti, taneční a maturitu.

Původ pojmu adolescence z lat. adolescere uvádí Macek (2003) a toto období je podle jeho výkladu známkou dorůstání, mohutnění a často je tento pojem zaměňován s dospíváním či označením pro mládež. Adolescence je častěji ohraničená pubertou a dospělostí, věkem 15 až 20 nebo 22 let. Pro období dospívání jako takové je používán pojem pubescence, tj. obrůstat chmýřím, ale také dospívat, a jde o 11 až 15 rok života.

Jiní autoři někdy období dospívání dále dělí na prepubertu a pubertu.

c) Mládež z pohledu sociologie

Sociologie se zabývá mládeží jako sociální skupinou, vytváří dokonce odvětví sociologie výchovy a později sociologie mládeže. Mládež jako samostatná skupina je často spojena s činností žáků jako iniciátorů společenských změn.

Havlík a Kóťa (2007) poukazují na možnost formování mládežnických hnutí jednak ve školách, kde jsou věkově homogenní skupiny, ale i v mládežnických organizacích, které jsou velmi různé nejen ve svých cílech ale i v menší nebo větší radikálnosti. Z mezinárodních dokumentů se mládeží zabývá například Bílá kniha o mládeži (MŠMT, 2002), která byla přijata Evropskou komisí pro mládež v roce 2001 jako základní dokument týkající se mládeže v zemích EU. Bílá kniha upozorňuje na prodlužování mládí, tj. odsun některých mezníků, jako například rodičovství, do pozdějšího věku, dále na mísení životních etap – mládež často studuje a zároveň plnohodnotně pracuje s cílem zabezpečit svoje materiální potřeby, které rodiče z různých důvodů zabezpečit nemohou nebo nechtějí. V rozporu s tím naopak určitá část mládeže zůstává s rodiči déle než dříve – dochází tedy k mnohem větší diferenciaci jednotlivých životních stylů.

Participaci mládeže na řešení problémů, které se jí týkají, také důsledně prosazuje Mezinárodní federace plánovaného rodičovství International Planned Parenthood Federation ve vedení všech národních organizací by měl být alespoň jeden člověk mladší 25 let (IPPF, 2011), a prosazovat na národní úrovni právo mladých lidí na komplexní sexuální výchovu, na dostupnost služeb sexuálního a reprodukčního zdraví, na možnost zapojení mladých lidí do rozhodování a na služby přátelské k mladým lidem.

Zabýváme-li se tedy skupinou mladých lidí ve věku 15 - 23 let, ke které patří i žáci středoškolského studia, můžeme ji označit za sociální skupinu, kterou nazýváme mládeží či skupinou adolescentů. Tito mladí lidé, mají charakteristické způsoby chování a myšlení, jiné vzory, normy a hodnoty, které uznávají na rozdíl od svých rodičů či prarodičů. Často proto dochází k mezigeneračním konfliktům vzhledem k postojům na různé situace či potřebná rozhodnutí. (Průcha, Mareš, Walterová, 2003)

2.3 Partnerství

Pojem partnerství má mnoho významů: Akademický slovník cizích definuje pojem partner (partnerka) jako společník, druh, účastník, spoluhráč, protihráč nebo manžel. (Kraus a Petráčková, 2001) Dle Jandourka (2001) je partnerství specifikováno jako vztah, který má společný cíl.

Linhart a kol. (1996) definuje jen partnerství sociální mezi zaměstnavateli a organizacemi zaměstnanců. Autorka této práce používá pojem partnerství jako citový, resp. milostný vztah mezi dvěma lidmi, kteří spolu žijí alespoň část svého života.

2.4 Typy partnerského soužití

2.4.1 Manželský svazek

Manželství je právní a společenská instituce, jejíž vznik je zpravidla doprovázen určitým tradičním obřadem, ale která se velmi liší v závislosti na kulturních zvyklostech dané země nebo skupiny obyvatel. Odlišnosti jsou tak velké, že co je legální v jedné zemi, může být v druhé doslova protizákonné. Autorka se proto v této práci zaměří pouze na současnou úpravu manželství v České republice.

Podle Ministerstva vnitra České republiky lze v České republice uzavřít manželství mezi osobami rozdílného pohlaví formou občanského nebo církevního sňatku, které jsou si rovny. Manželství se uzavírá svobodným a úplným souhlasným prohlášením partnerů o tom, že spolu vstupují do manželství. Prohlášení se činí veřejně a slavnostním způsobem v přítomnosti dvou svědků. Legislativně upravuje manželství v části Rodinné právo tzv. Nový občanský zákoník (dále NOZ), správně Zákon 89/2012 - občanský zákoník, který dále stanoví, že manželství vzniká kladnou odpovědí partnerů na dotaz oddávajícího, zda spolu chtějí vstoupit do manželství, případně jiným projevem této vůle. Dále partneři zvolí, zda se budou jmenovat stejně, zda si ponechají

původní příjmení či zda jeden z nich bude ke společnému příjmení připojovat ještě své původní příjmení. V § 655 také NOZ manželství definuje jako trvalý svazek ženy a muže vzniklý způsobem, který NOZ stanoví. Jako hlavní účel manželství uvádí založení rodiny, řádnou výchovu dětí a vzájemnou podporu a pomoc. NOZ tako stanovuje práva a povinnosti manželů, týkající se vzájemného soužití, péče o děti, vzájemné podpory, uspokojování potřeb rodiny, rozhodování o náležitostech rodiny. Dále se NOZ zabývá společným jměním manželů, možností smluveného režimu, ale i zánikem manželství atd.

Ministerstvo vnitra i NOZ používá pro partnery, kteří chtějí uzavřít sňatek, pojem „snoubenci“, přestože zasnoubení není mezi partnery zcela běžným rituálem a legislativně není nikde zakotveno. Pojem zasnoubení se používá pro slib mezi mužem a ženou (ale i partnery stejného pohlaví), že spolu vstoupí do manželství (resp. registrovaného partnerství). Rituál zasnoubení v sobě zpravidla obsahuje tzv. „žádost o ruku“ buď pouze partnera, nebo i jeho rodičů, a často předání zasnubního prstenu. V legislativě se zasnoubení objevilo pouze v obecném zákoníku občanském z roku 1811 jako zatímní slib, ze kterého ale ani tehdy nevyplývaly žádné závazky. (Shelle a Tauchen, 2003)

2.4.2 Nesezdaná soužití

Pro nesezdaná soužití se používají i pojmy kohabitanace či konkubinát a vždy jde o soužití partnerů, nejčastěji muže a ženy mimo manželský svazek, jako trvající dlouhodobý emoční či sexuálně intimní vztah. (Jandourek, 2009)

Mezi dnes již zřídka používané pojmy patří „žít v hříchu“ nebo „na psí knížku“, stejně jako dříve legislativně zakotvené pojmy druh a družka. Například na konci minulého století vymezovala vztah druha a družky vyhláška č. 210/1989 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, kde se jejich vztah definoval jako životní spojení muže a ženy, kteří spolu žijí ve společné domácnosti. Toto ustanovení bylo zrušeno v roce 1995. V platných zákonech a vyhláškách se o druhovi a družce hovoří zřídka, takže v praxi je jistá svoboda tohoto soužití vyvážena nižší právní ochranou partnerů, než jim náleží v manželství. Zmínka o druhovi je např. v Zákoníku práce v definici osamělosti nebo v Zákoně č. 267/2014 Sb., kterým byl novelizován zákon č. 586/1992 Sb., o daních z

příjmů, ve znění pozdějších předpisů, který se zabývá daňovým zvýhodněním u druha a družky.

V nesezdaném soužití někdy žijí partneři jako v předstupni manželství, někdy nehodlají uzavřít sňatek ani později, v obou případech mohou mít i děti, někdy ke sňatku dochází po narození dítěte nebo těsně před ním. Častými důvody pro tento způsob partnerství je zkouška společného bydlení, nejistota funkčnosti vztahu či jeho budoucnosti. Soužití bez sňatku partnery zprošťuje nutnosti řešení svatby či případného rozvodu a například majetkového vyrovnání, ale také ulehčuje možnost sňatku s novým partnerem či uzavření nového svazku namísto původního. Model nesezdaného soužití využívají také mladí lidé, kteří se zatím nechtějí vázat. Také tento typ soužití často volí ze stejného důvodu lidé po rozvodu. (Jandourek, 2012)

2.4.3 Partneři žijící odděleně

Jak mezi partnery žijícími v manželství, tak mezi těmi žijícími v nesezdaném soužití, se objevují tzv. mingles, kteří pokládají svůj vztah za vážný, a přesto spolu dobrovolně nebydlí a každý udržuje vlastní domácnost. Výraz mingle vznikl spojením anglických slov "married, but single" (vdaný/á, ale svobodný/á). Někteří mingles dokonce mají v oddělených domácnostech i děti. (Jandourek, 2009)

2.4.4 Registrované partnerství

Na hranici mezi nesezdaným a sezdaným soužitím stojí registrované partnerství osob stejného pohlaví, které, jak definuje zákon č. 115/2006, je: „trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví vzniklé způsobem stanoveným“ v již zmíněném zákonu. Při přípravě zákona se o jako jedné možnosti, která nebyla realizována, uvažovalo i o tom, že by registrované partnerství mohly uzavírat i heterosexuální páry a bylo by pro ně mezistupněm mezi nesezdaným soužitím a manželstvím.

Registrované partnerství smí uzavřít osoba starší 18 let, osoba plně svéprávná, která ještě neuzavřela manželství nebo jiné registrované partnerství v České republice či v jiném státě. Partnerství vzniká na registrujícím matričním úřadu prohlášením před matrikářem na základě odpovědi na otázku, zda osoby chtějí spolu vstoupit do partnerství. Poté se sepiše protokol o registrovaném partnerství, který partneři podepíší spolu s matrikářem, a vzniklé partnerství se zapíše do knihy registrovaného partnerství. (MVCR, 2014)

2.4.5 Lidé, žijící bez partnera

Přestože hovoříme o typech partnerského soužití, nelze vynechat osoby žijící dobrovolně (nebo navenek prezentující, že dobrovolně) bez partnera, tzv. singles. Pojmem singles sociologové označují skupinu lidí nebo jedince, který se dobrovolně nebo například vlivem špatných zkušeností s navazováním vztahů, rozhodl žít samostatně bez partnera/ky. Do pozice singles se také staví více a více mladých lidí, kteří raději věnují čas studiu, pracovním možnostem nebo cestování před seznamováním se s partnerem či partnerkou a kteří většinou kolem třicátého roku teprve začínají hledat partnera, s kterým by chtěli a mohli založit svoji vlastní rodinu a nový domov. Do této skupiny mohou spadat i jedinci, kteří mají vytvořenou silnější citovou vazbu na rodiče v tom smyslu, že jim vyhovuje žít u rodičů do poměrně vysokého věku, do období, kdy jejich vrstevníci již dávno zakládají své vlastní rodiny. Často jsou pak tyto lidé napadáni, že využívají (spíše zneužívají) takzvaného mama/papa-hotelu. Jako singles (případně mingles) také někdy žijí lidé po rozvodu nebo rozpadu předchozího vztahu. Lidé žijící singles životem někdy ale mohou zažívat osamělost až pocit izolovanosti. (Jandourek, 2009)

2.5 Rodičovství

Přestože autorka souhlasí s definicí, že rodičovství je trvalý vztah mezi dítětem a jeho pečovateli, přičemž odděluje biologické a psychosociální rodičovství (Šulová, 2007), v této práci autorka používá pojem rodičovství ve smyslu anglického parenthood, tj. jako stav, kdy se rodič stane rodičem tím, že má dítě. Jedná se o odlišení rodičovství ve smyslu parenthood od rodičovství ve smyslu parenting (někdy překládáno jako aktivní rodičovství), které vzniká až na základě vztahu a aktivního přístupu k dítěti. (Maříková, 2006)

Vzhledem k tématu této práce je také třeba objasnit pojem plánované rodičovství. Jeho výklad není zcela jednotný, ale většina výkladů se shoduje v tom, že se jedná o možnost páru svobodně rozhodovat o počtu svých dětí včetně možnosti děti nemít a o rozestupech mezi nimi. (SPRSV, 1997) Plánované rodičovství je vědomé úsilí párů nebo jednotlivců naplánovat žádaný počet dětí a dosáhnout ho a regulovat vzdálenost a načasování jejich narození. (IPPF, 2008) Dle autorky práce lze plánovaného rodičovství dosáhnout nejen antikoncepcí, ale i prostřednictvím léčby nedobrovolné neplodnosti.

2.5.1 Rodičovství plánované

Je jedno ze základních lidských práv a jak z výše uvedené definice vyplývá, může mít pozitivní nebo negativní charakter. Pozitivní plánované rodičovství je cílená snaha o otěhotnění, jde-li o negativní plánované rodičovství pár má snahu a snaží se o jakékoliv opatření, vedoucí k zabránění nežádoucího otěhotnění pomocí jakékoliv metody antikoncepce. Antikoncepční metody jsou součástí metod plánovaného rodičovství, nejedná se však o metody jediné. Dalšími metodami je úplná sexuální abstinence a periodická sexuální abstinence.(Uzel, 1999)

3 Rodina

Pojmem rodina se zabývá více vědních oborů, proto neexistuje přesná a hlavně stoprocentně jednotná definice tohoto pojmu. Rodinu můžeme definovat například z pohledu psychologie, sociologie, pedagogiky, částečně práva a dalších oborů, zabývajících se rodinným životem.

Z psychologického hlediska jde o primární skupinu, ve které získáváme od narození veškeré návyky, formujeme své vlastní já a procházíme všemi fázemi svého života od rodiny orientační, v níž jsme v roli dítěte, a později, při zakládání své vlastní rodiny se stáváme sami rodiči, a přecházíme do fáze tzv. rodiny reprodukční. (Sobotková, 2007)

Z pohledu sociologie je rodina skupina vzájemně integrovaných osob žijících v jedné domácnosti. Základním typem rodiny jsou rodiče a děti vlastní či děti osvojené nebo děti z předchozích manželství, tzv. nukleární rodina. Budeme-li do rodiny řadit i prarodiče žijící v jedné domácnosti či vícegeneračním rodinném domě, pak je řeč o rodině rozšířené a počítáme-li i další členy rodiny mluvíme pak o širší rodině, která zahrnuje i sourozence našich rodičů a jejich děti, tedy naše tety, strýce, sestřenice a bratrance a podobně. (Jandourek, 2012) Dalším typem může být rodina neúplná, kde došlo například úmrtí nebo rozvodu rodičů nebo se rodina skládá pouze z nesezdané matky a dítěte. (Jandourek, 2001)

Matoušek (2003) ze sociologického hlediska rozděluje rodiny na orientační a prokreační, kdy orientační je rodina, ze které dítě pochází a prokreační ta, kterou zakládá. Vliv orientační rodiny na prokreační vždy existuje, budoucí rodič se učí nápodobou od rodiče svého. Nenapodobuje ale jen rodiče jako jednotlivce, je ovlivněn i vzájemných chováním rodičů a je také ovlivněn svou sourozeneckou pozicí. Otázkou je, do jaké míry ovlivňuje orientační rodina rodinu prokreační například v počtu dětí.

Žáčková, (2014) do typologie rodin zahrnuje i rodiny, které v České republice nejsou legální, není však vyloučené, že existují.

Rodiny rozděluje na:

- úplné neboli nukleární, která zahrnuje otce, matku a děti
- neúplné, ve kterých je pouze jeden z rodičů a druhý chybí

- rozšířenou rodinu, v které jsou dvě i více nukleárních rodin žijících v jedné domácnosti, kdy mladí manželé žijí ve stejné domácnosti spolu s rodiči jednoho z manželů
- rodinu polygamní, kde jsou více jak dva rodiče, z nichž jeden je pro všechny děti společný
- rodina skupinová, kde všichni muži a všechny ženy jsou společně matkami a otcí pro své děti.

Z tohoto pohledu je nukleární rodina rodinou monogamickou. (Matějček, 1994) Podle rozdělení moci v rodině dělí Žáčková (2014) rodiny na patriarchální, matriarchální a rovnostářské. Dle způsobu výchovy dětí dělí rodinu na:

- funkční, která dává dětem přiměřené množství podnětů
- rodiny s rodiči perfekcionalisty, kteří kladou na děti velké množství požadavků, až nadměrné
- rodiny, které výchovu zanedbávají, čili nedochází k dostatečnému kladení podnětů ze strany rodičů
- rodiny s vadnou stimulací, např. protekční, kde rodiče tzv. „vyšlapávají dětem cestičku“.

Právní řád České republiky rodinu či další členy rodiny neustanovuje přesným pojetím například tak jako sociologie. Nový občanský zákoník v jeho druhé části v právu rodinném zmiňuje pojem rodina spíše v dílčích částech některých paragrafů. Například v rámci ustanovení manželství, kde považuje za hlavní účel tohoto partnerského svazku založení rodiny a výchovu dětí. O rodině je dále zmiňováno v rámci uspokojování rodinných potřeb či v záležitostech rodiny, rozhodování o rodině či v tzv. rodinném závodě. (zákon 89/2012)

3.1 Historie rodiny

Typ člověka žijící v dnešní době se objevoval již v pravěku v období mladší doby kamenné. Již tehdy lidé žili pokrevně příbuzní ve skupinách, mohlo se jednat o klany, které žily na společném místě, na němž probíhaly určité vazby ekonomické, a platila daná pravidla. Vědci se tedy domnívají, že vždy existovala společnost, která byla organizovaná, ale nejsou si jisti, že vždy měl hlavní slovo muž. (Matoušek, 2003)

Též předpokládáme, že i ve společnostech, kde nebyl znám otec dítěte, se společnost dělila do rodin a také je pravděpodobná domněnka, že se jednalo o rodiny matriarchální. Je celkem jisté, že v lovecké a sběračské společnosti byly možné jen rodiny malé. Tato jistota vychází ze zkušeností dodnes existujících primitivních společenství s nízkou porodností a s nevědomým užíváním dlouhého kojení jako přirozené antikoncepce. Zhruba od roku 8000 př. n. l. v době tzv. „Neolitické revoluce“ se začínají rodiny usazovat, stávají se patriarchálními a počet dětí se začíná zvyšovat. (Matoušek, 2003)

Patriarchální rodina přetrvává i v Řecku v 8. a 7. století př. n. l. Manželství bylo monogamní, ale mužům se tolerovaly konkubíny. Pokud konkubína porodila chlapce, mohl být otcem uznán, pokud manželka neprodila syna.

V Řecké společnosti byli muži nuceni uzavřít manželství pod hrozbou trestu, aby měli dědice. Postavení muže v rodině bylo nadřazené.

Dítě bylo považováno za plnoprávnou bytost až pojmenováním, nežádoucí dítě mohlo být odloženo na veřejné místo a mohla ho „adoptovat“ bezdětná rodina, pak nebylo nijak diskriminováno. Rozvod ze strany ženy byl většinou jen jako krajní mez, zato muž se mohl rozvést například v případě, že mu manželka byla nevěrná nebo nebyla plodná.

Patriarchální byla i římská rodina, v které byl otcem rodiny určen muž s největším právem v domě vládnout. V období starověkého Říma existovaly dva druhy sňatků – v prvním přecházela nevěsta z péče otcovy do péče manželovy a jednal se o „přísný sňatek“, ve druhém zůstávala v péči otce, tzv. „volný sňatek“. Zajímavé je, že sňatek vznikl i ročním soužitím ženicha a nevěsty. V období císařství na začátku našeho letopočtu byly zákony zpřísněny.

Další patriarchální rodinou byla i Slovanská rodina na počátku středověku, kdy bylo možné i mnohoženství, u východních Slovanů i mnohomužství u žen. I boj

nastupujícího křesťanství proti mnohoženství nebyl zpočátku příliš úspěšný. Pohané také považovali panenství v době sňatku za nepodstatné až nežádoucí. (Matoušek, 1997)

Hlavním úkolem rodiny z křesťanského hlediska je zplodit děti, což nepřipouští používání antikoncepce. Děti je ale možné odložit, jsou zřizovány první nalezince. Běžné je soužití širších rodin a tří generací. Dětství bylo ve středověku krátké, zhruba do osmi let, dospívání chybělo, dítě se stávalo dospělým. Děti se často učily řemeslu v rodině, ale ne ve své biologické rodině, nýbrž v rodině jako učedníci.

V 17. století někteří evropští myslitelé žádají, aby panovníci projevíli zájem o rodiny. Odsuzují odkládání dětí do nalezinců a odesílání dětí na učení do cizích rodin a internátů. Koncem 18. století se také stupňuje proces ženské emancipace a patriarchální rodina přestává v čisté podobě existovat.

Muž přestal být jediným živitelem rodiny. Sňatky začaly vznikat na přání snoubenců, výchovná funkce rodiny je do jisté míry omezena školou. Rodina je dnes místem uspokojování (nebo neuspokojování) citových potřeb, místem rekreace a útočištěm před světem. V dnešních rodinách se často odkládají sňatky a rození dětí, trendem je partnerství bez sňatku, zvyšování rozvodovosti a prodlužování doby spolužití rodičů a dětí. (Matoušek, 2003) Důkazem jsou i demografické údaje získávané v průběhu let 1950-2015, kdy například od doby po revoluci klesá počet osob vstupujících do manželství a dále je uvedený graf důkazem, že ani rozvody nejsou už tak velké tabu a výjimkou jako dříve.

Graf 1 Počet sňatků a rozvodů v průběhu let 1950 - 2015

Zdroj: ČSÚ dostupné na: <https://www.czso.cz/documents/10180/35626235/32019815g04.pdf/8c0443d0-c7c5-4d66-92de-3a8a237b86d7?version=1.1>

V pesimistických prognózách týkajících se rodiny se vyskytují dvě vize. Podle první bude rodina jen přechodným uskupením a část jejích funkcí převezme stát, podle druhé bude klesat význam mužů, od kterých se ženy budou distancovat.

Optimistický pohled na budoucnost rodiny vychází z toho, že téměř každý z nás potřebuje domov a přeje si mít děti.

Je nutné připomenout, že proces zrovnoprávnění žen v některých zemích neprobíhá a ženy jsou podřízeny mužům stejně, jako na našem území ve středověku. (Matoušek, 2003), (Giddens, 2003)

3.2 Alternativy rodiny

Podle Giddense (2000) nelze opomenout snahy o odmítnutí instituce rodiny a její nahrazení komunitou (komunou). K nejznámějším patří komunita zvaná Oneida, která vznikla v polovině 19. století v USA. Podle terminologie Žáčkové (2014) se jednalo o skupinovou rodinu, kde všichni muži byli manželi všech žen a všichni měli být považováni za rodiče všech dětí. Komunita čítala asi tři sta lidí a existovala třicet let. Nejvýznamnějším moderním příkladem života v komuně jsou izraelské kibucy - komunity rodin a jedinců, které spolupracují při výchově dětí. Dnes již mají většinou kibucy charakter spíše rozšířených mateřských škol.

3.3 Funkce rodiny

Veškeré funkce rodiny spolu úzce souvisejí a mohou se v průběhu života rodiny měnit. Z historického hlediska prošly funkce rodiny určitým vývojem, během kterého došlo ke změně důležitosti jednotlivých funkcí. To, co dříve stálo na prvním místě, je dnes odsouváno na jiné pozice. Například Možný (1999) pokládá za hlavní funkci rodiny funkci reprodukční, protože rodina usnadňuje lidem péči o děti a jejich výchovu. Podle Svobody (neuveдено) se funkce rodiny navzájem prolínají a nelze je izolovat a jejich výčet není úplný.

3.3.1 Biologicko - reprodukční funkce

Někdy nazývaná jen reprodukční, má zabezpečit udržení lidského rodu, ale nejde jen o přivedení potomka na svět, ale také o zabezpečení jeho životních podmínek a jeho dalšího vývoje. Podle Dunovského se někdy nazývá sexuální funkce, v této podobě naznačuje oddělení sexuálních aktivit prokreačních a rekreačních. (Dunovský, 1999)

3.3.2 Emocionální funkce a tvorba domova

Tato funkce rodiny je dnes považována za nejzásadnější a je na ni kladen čím dál větší důraz. Emocionální funkce rodiny je posilována například zákazem dětské práce, povinnou školní docházkou. Emocionální funkce v rodině je vázána na zralost a zodpovědnost člověka, vytvoření citového zázemí pro všechny členy rodiny. Důležitost emocionální funkce rodiny stoupá s poklesem důležitosti ekonomické funkce rodiny, kterou může do jisté míry nahradit stát. (Dunovský, 1999)

3.3.3 Sociálně - ekonomická funkce

Někdy též ekonomicky – zabezpečovací funkce je vztažena na všechny členy rodiny, nejen na děti. Do jisté míry není v současné době tak důležitá, jako v minulosti, kdy byly slabší členové rodiny ekonomicky závislí na silnějších. V současné době je rodina spíše spotřební než výrobní jednotkou, jisté prvky výroby však zůstaly zachovány, např. domácí činnosti jako je úklid nebo příprava stravy. (Dunovský, 1999)

3.3.4 Socializační a výchovná funkce

Spočívá v zájmu o dítě, v jeho výchově, porozumění jeho vývoji a potřebám. Je nutné vždy prosazovat zájem a prospěch dítěte, ochraňovat ho před nepříznivými situacemi a učit ho jim čelit. Ochrana dětských práv je zakotvena v Úmluvě o právech dítěte. (Vláda, 2008)

4 Shrnutí teoretické části

Teoretická část práce vysvětlila význam uvedených pojmů a měla vysvětlit jejich definice a náhled ze strany sociologie, psychologie, práva a některých dalších oborů. Důležitou částí, které se teoretická část práce věnovala, byla rodina, její historický vývoj v průběhu let a funkce, které by rodina měla splňovat, aby byla plně funkční. Zabývala se také vlivem rodiny na jedince i partnerstvím a jeho různým modifikacím.

Teoretická část práce je východiskem pro část praktickou a má čtenáři objasnit význam jednotlivých pojmů a celkově usnadnit orientaci v této problematice. Nastiňuje otázky, kterými se autorka v praktické části zabývá. Plánují mladí lidé v budoucnosti sňatky, nebo lze předpokládat další pokles sňatečnosti, na který upozorňují statistiky ČSÚ? Budou mladí lidé uplatňovat ve svém budoucím životě poznatky o plánovaném rodičovství, nebo tyto poznatky využít nehodlají a ponechají velikost a načasování své budoucí rodiny „na přírodě“? Jsou mladí lidé při plánování typu svého budoucího partnerského soužití a počtu dětí ovlivněni svou orientační rodinou, nebo je současný pokles sňatků obecným trendem?

PRAKTICKÁ ČÁST

Cílem praktické části, který si autorka stanovila, bylo zjistit, z jakých rodinných poměrů respondenti pocházejí a jakým způsobem tento fakt ovlivňuje jejich postoje k různým typům partnerského soužití, počtu dětí v partnerském vztahu, k nevěře a k dalším jevům, většinou v souvislosti s životními plány respondentek a respondentů. Jak například počet sourozenců, z kterého respondenti pocházejí, ovlivňuje plánovaný počet jejich dětí vlastních. Zda typ partnerského soužití rodičů ovlivňuje plány na partnerský život žáků odpovídajících na otázky stanovené v dotazníku, který byl použit jako zdroj dat pro dovršení cíle, který si autorka stanovila. Praktická část je pak zakončena vyhodnocením samotného šetření.

5 Cíl práce a výzkumné otázky

Cílem bakalářské práce je získat odpovědi na výzkumné otázky, které jsou zaměřené na vliv prostředí, zejména orientační rodiny, kde žáci vyrůstali, na jejich postoje k otázkám partnerského soužití a plánování založení rodiny prokreační.

Otázka č. 1

V jakém typu rodinného soužití respondenti vyrůstali?

Otázka č. 2

Jaký typ partnerského soužití preferují dnešní žáci středních škol v návaznosti na rodinné soužití a zda se mezi těmito faktory vyskytuje závislost?

Otázka č. 3

Jaké představy mají respondenti o plánování své rodiny, počtu dětí?

Otázka č. 4

Připustili by respondenti ve svém životě adopci dítěte a za jakých okolností?

Otázka č. 5

Jak dlouho trval nejdelší partnerský vztah respondentů a jak by se zachovali v případě zjištěné nevěry ze strany partnera či partnerky?

Otázka č. 6

S jakou odpovědností přistupují respondenti k jejich sexuálnímu životu?

6 Metodologie empirického šetření

Sběr dat probíhal metodou výzkumu pomocí anonymního dotazníku určeného pro středoškolskou mládež, uvedeného v příloze.

6.1 Forma dotazníků

Pro praktickou část byl vytvořen a rozdán anonymní dotazník složený celkem z 21 otázek určený pro žáky střední školy s maturitou. Otázky byly sestaveny adekvátně věku respondentů tak, aby byly dostatečně srozumitelné. Otázky v dotazníku byly různého typu a to strukturované, otevřené, uzavřené a některé tzv. polozavřené. Pro lepší konečnou interpretaci odpovědí respondentů byly také použity tzv. filtrační otázky.

Dotazník byl rozdělen na tři oddíly, první oddíl sloužil pro základní identifikaci každého respondenta, podle které autorka dále pracovala se získanými údaji, kterými byl věk, pohlaví, počet sourozenců a rodinné prostředí, z kterého respondent pochází. Na tuto část pak navazoval druhý oddíl dotazníku, který měl za cíl zjistit postoj žáků zkoumané školy k plánům na partnerský a rodinný život, na založení své vlastní rodiny, zda počet jejich sourozenců ovlivní respondenty v plánech na prokreační rodinu. V poslední části dotazníku autorka chtěla získat informace o odpovědnosti respondentů k jejich sexuálnímu životu, partnerskému životu či nezávazným partnerským vztahům a případné nevěře, která by se mohla mezi partnery objevit.

6.2 Charakteristika respondentů

Výzkumného šetření se zúčastnilo 144 respondentů - žáků denního studia Střední průmyslové školy potravinářské v Praze 2 zakončeného maturitou, ve věkovém rozmezí 15-23 let. Celkem bylo mezi respondenty 88 dívek a 56 chlapců, všichni respondenti byli žáci navštěvující denní studium, často z celé republiky, nejen z hlavního města, často bydlící na internátu školy, daleko od rodičů, bez jednotného vlivu na vývoj postojů těchto mladých lidí.

Autorka si zvolila za zkoumaný vzorek respondentů žáky uvedené školy, jelikož je sama absolventkou denního studia na zkoumané škole.

6.3 Průběh dotazníkového šetření

Sběr dat proběhl formou osobního rozdávání dotazníků žákům během hodin předmětu Občanské nauky v druhé polovině března 2015.

V jedné ze tříd proběhlo i zkušební rozdání dotazníků jako pilotního šetření, které vedlo k ověření dostatečné srozumitelnosti položených otázek pro respondenty, na základě kterého byly některé možnosti odpovědi poupraveny a byla ústně doplněna možnost v případě potřeby odpovědi doplnit názory či vysvětlením od respondentů.

Správnost vyplnění věkové kategorie uvedené na dotazníku byla žákům podrobně vysvětlena. Žáci, kteří například ještě nedovršili 17. rok života, čili bylo jim v době sběru dat 15 nebo 16 let, zaškrtnuli kategorii 15-17 a stejně tomu bylo u zbylých věkových kategorií.

Před rozdáním dotazníků byli respondenti informováni o struktuře dotazníku a byl jim vysvětlen způsob filtračních otázek. Vzhledem k citlivému tématu šetření byla pokaždé respondentům nabídnuta možnost odsednout si mimo lavici, aby sousedící respondent neviděl odpovědi, tato možnost nebyla ani jednou využita.

Autorka v rámci praktické části rozdala 146 dotazníků. Vzhledem k možnosti nevyplnění dotazníku u respondentů v jednom případě byla tato možnost využita a jeden dotazník byl vyřazen pro nevěrohodnost odpovědí. Konečný počet respondentů, s kterými autorka pracovala, byl tedy 144 žáků, celkem 88 dívek a 56 chlapců ve věku 15-23 let. V rámci hodiny, kdy respondenti vyplňovali dotazníky, autorka následně v některých třídách s žáky besedovala na téma prevence nákazy virem HIV/AIDS.

6.4 Vyhodnocení výzkumného šetření

Identifikační údaje

Otázka 1 - Věk respondentů

Vyhodnocováno bylo 144 dotazníků empirického šetření, v nichž 41 respondentů uvedlo věk 15-16 let, 77 respondentů uvedlo 17 – 18 let, což byla nejvíce zastoupená věková kategorie - 53,5 % z celkového počtu respondentů. Necelých 17 % uvedlo věk 19- 20 let a pouze dva respondenti uvedli věk 21-23 let.

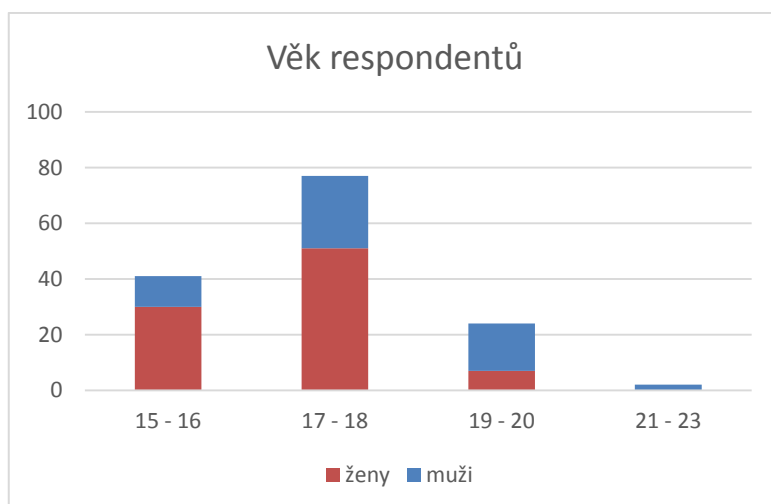
Autorka tyto údaje rozdělila dle pohlaví respondentů. Věkové kategorie byly zvoleny dle teoretických znalostí o věkovém rozmezí v období dospívání - adolescence – staršího školního věku.

Tabulka 1 – Rozdělení respondentů dle věku

Věk respondentů					
	početní zastoupení		relativní zastoupení		celkové zastoupení
	ženy	muži	ženy	muži	
15 - 16	30	11	73,2 %	26,8 %	28,5 %
17 - 18	51	26	66,2 %	33,8 %	53,5 %
19 - 20	7	17	29,2 %	70,8 %	16,6 %
21 - 23	0	2	0,0 %	100,0 %	1,4 %

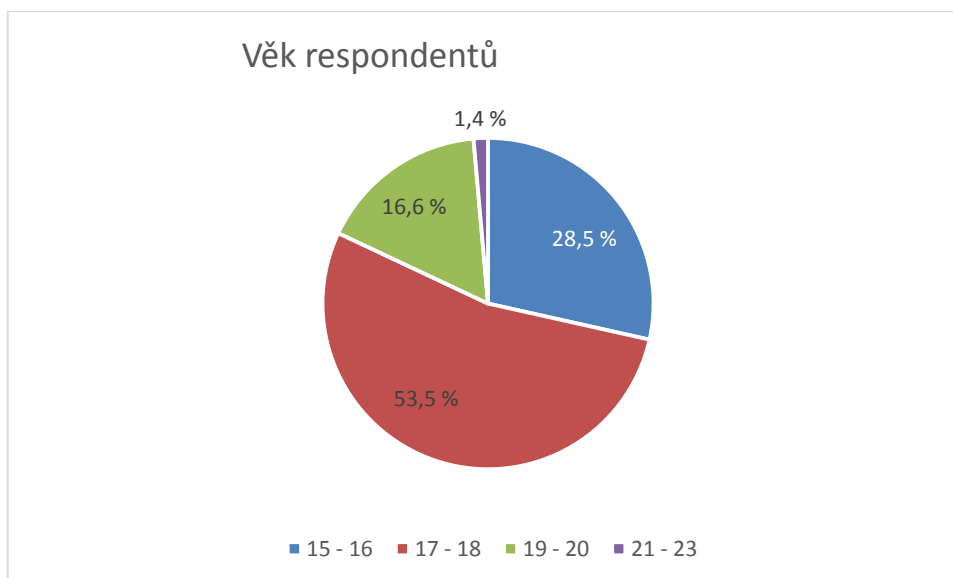
Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 2 Rozdělení respondentů dle věku

Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 3 Rozdělení respondentů dle věku – relativní zastoupení

Zdroj: Výzkumné šetření

Otázka 2 - Pohlaví respondentů

Tato otázka sloužila k separaci respondentů dle pohlaví a s tímto dělením autorka pracovala i u většiny dalších otázek. Z počtu 144 respondentů bylo 88 žen a 56 mužů.

Tabulka 2 Rozdělení respondentů dle pohlaví

Pohlaví respondentů		
	početní zastoupení	relativní zastoupení
ženy	88	61,1 %
muži	56	38,9 %

Zdroj: Výzkumné šetření

Otázka 3 – Kolik máte sourozenců?

Touto otázkou autorka zjišťovala, z kolika sourozenců respondenti pocházejí ať už vlastních či nevlastních dohromady, a zda je možné pozorovat jakýkoliv vztah těchto údajů k počtu dětí, které respondenti plánují do budoucna přivést na svět.

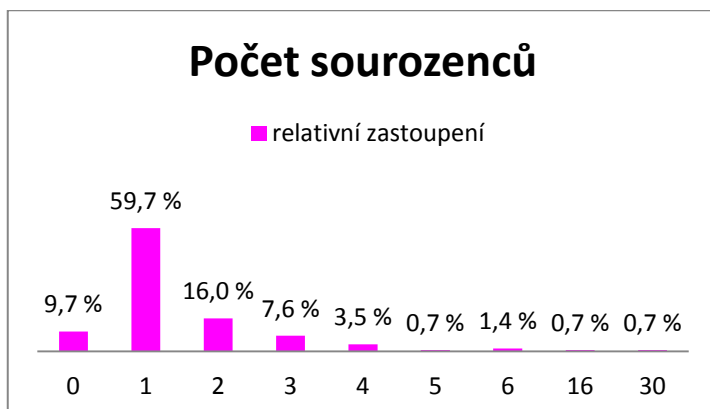
U této otázky 59,7 % respondentů odpovědělo, že má jednoho sourozence, tedy pochází ze dvou dětí, následovala skupina 44 respondentů, kteří uvedli, že mají dva nebo tři sourozence, a 9,7 % respondentů jsou jedináčci. 8 respondentů uvedlo 4, 5 nebo 6 sourozenců a dva respondenti uvedli vysoké počty až 16 a 30 sourozenců, což vysvětlili v následujících odpovědích, kde uvedli, že prošli zařízením ústavní výchovy.

Tabulka 3 - Rozdělení respondentů dle počtu sourozenců

Počet sourozenců					
počet sourozenců	početní zastoupení		relativní zastoupení		celkové relativní zastoupení
	ženy	muži	ženy	muži	
0	8	6	5,6 %	4,2 %	9,7 %
1	52	34	36,1 %	23,6 %	59,7 %
2	13	10	9,0 %	6,9 %	16,0 %
3	6	5	4,2 %	3,5 %	7,6 %
4	5	0	3,5 %	0,0 %	3,5 %
5	1	0	0,7 %	0,0 %	0,7 %
6	2	0	1,4 %	0,0 %	1,4 %
16	0	1	0,0 %	0,7 %	0,7 %
30	1	0	0,7 %	0,0 %	0,7 %

Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 4 Rozdělení respondentů dle počtu sourozenců – relativní zastoupení

Zdroj: Výzkumné šetření

Otázka 4 – Uved'te, zda žijete nebo jste větší část svého života žil/a ve společné domácnosti s oběma vlastními rodiči.

Tato otázka autorce sloužila pro kvalitnější vyhodnocení získaných dat a pomohla získat dostatek argumentů k tomu, zda a jak model rodiny a typ partnerského soužití rodičů, který respondent zná ze své orientační rodiny, ho ovlivňuje do budoucna při hledání partnera či výchově dětí.

Data z této otázky následně autorka použila k otázce 5, aby v závěru vyhodnocení šetření mohla vyvodit díky zjištěným skutečnostem aktuální postoje mládeže k vlastnímu budoucímu partnerskému vztahu a k plánování jejich rodiny.

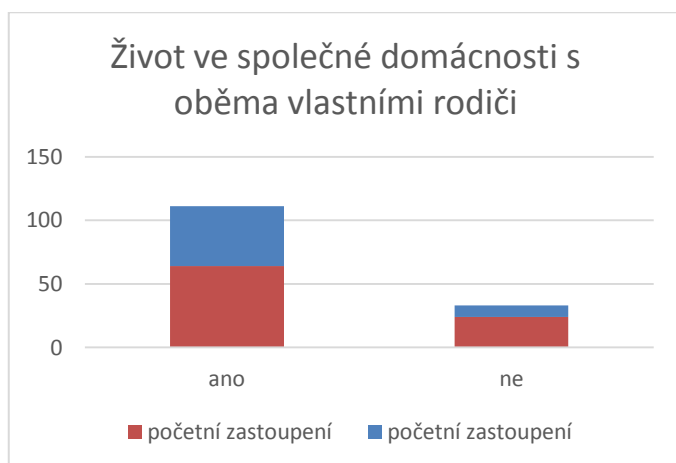
111 respondentů vyrůstalo většinu svého dosavadního života s oběma vlastními rodiči, z toho 64 bylo žen a 47 mužů. 33 respondentů nevyrůstalo s oběma vlastními rodiči, ale například pouze s jedním.

Tabulka 4 - Rozdělení respondentů dle života ve společné domácnosti s rodiči

Život ve společné domácnosti s oběma vlastními rodiči					
	početní zastoupení		relativní zastoupení		celkové relativní zastoupení
	ženy	muži	ženy	muži	
ano	64	47	44,4 %	32,6 %	77,1 %
ne	24	9	16,7 %	6,3 %	22,9 %

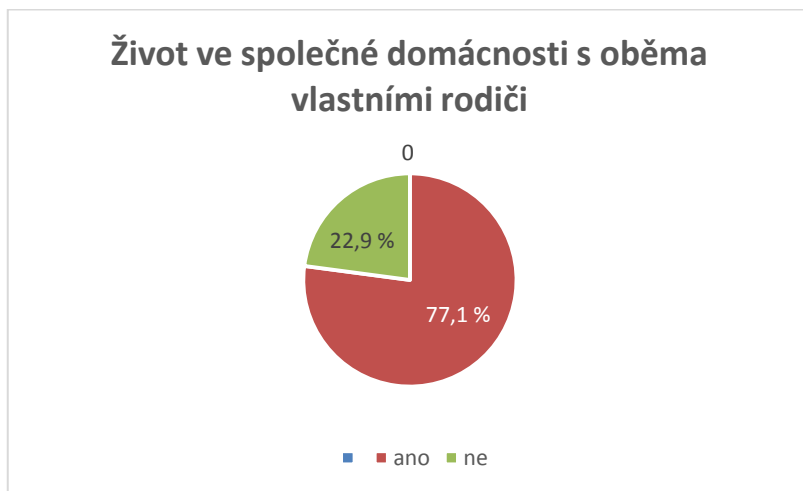
Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 5 Rozdělení respondentů dle života ve společné domácnosti s rodiči

Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 6 Rozdělení respondentů dle života ve společné domácnosti s rodiči – relativní zastoupení

Zdroj: Výzkumné šetření

Otázka 5 – Pokud jste na otázku 4, odpověděl/a ANO, charakterizujte prosím typ partnerského soužití rodičů.

Otázka 5 je první filtrační otázkou, na kterou odpovídali pouze respondenti, kteří v otázce 4 uvedli odpověď *Ano – žil/a jsem větší část svého života ve společné domácnosti s oběma vlastními rodiči.*

Odpověď ano zaškrtnulo 111 žáků, což odpovídá 77,1 % z celkového počtu všech respondentů, kteří se výzkumného šetření účastnili. 90 respondentů uvedlo, že jejich rodiči žijí v manželském svazku, 13 respondentů má rodiče rozvedené, dvě respondentky větší část života žily s rodiči, kteří žijí ve volném partnerském soužití, a 6 respondentů nevedlo, v jakém partnerském soužití jejich rodiče žijí.

Z počtu 111 respondentů uvedlo 81,1 % typ partnerského soužití rodičů manželský svazek, 11,7 % má rodiče rozvedené, necelým 2 % žijí rodiče v nesezdaném partnerském soužití a 5,4 % respondentů z celkově 111 typ partnerského soužití rodičů nevedlo.

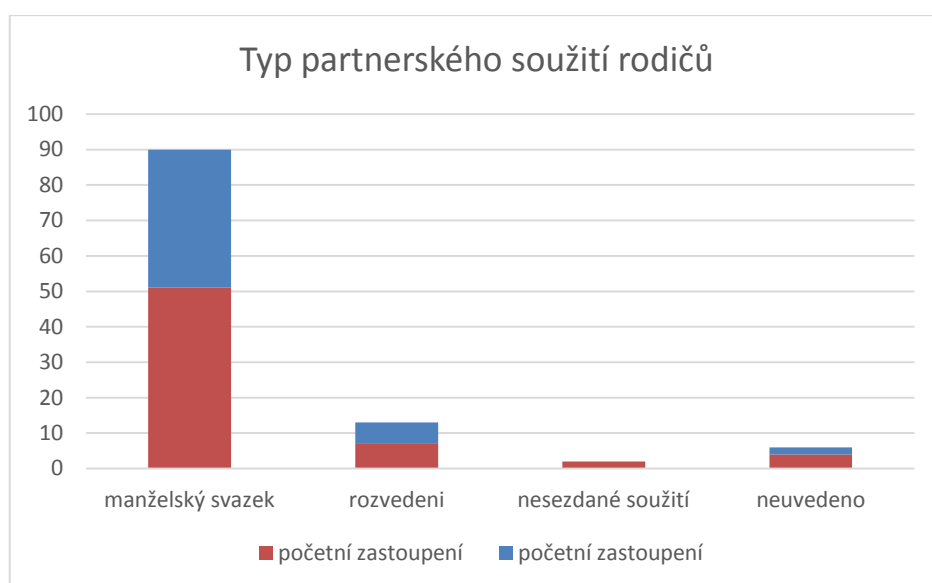

Tabulka 5 – Rozdělení respondentů dle typu partnerského soužití rodičů

Typ partnerského soužití rodičů					
typ soužití	početní zastoupení		relativní zastoupení		celkové relativní zastoupení
	ženy	muži	ženy	muži	
manželský svazek	51	39	45,9 %	35,1 %	81,1 %
Rozvedeni	7	6	6,3 %	5,4 %	11,7 %
nesezdané soužití	2	0	1,8 %	0,0 %	1,8 %
neuveдено	4	2	3,6 %	1,8 %	5,4 %

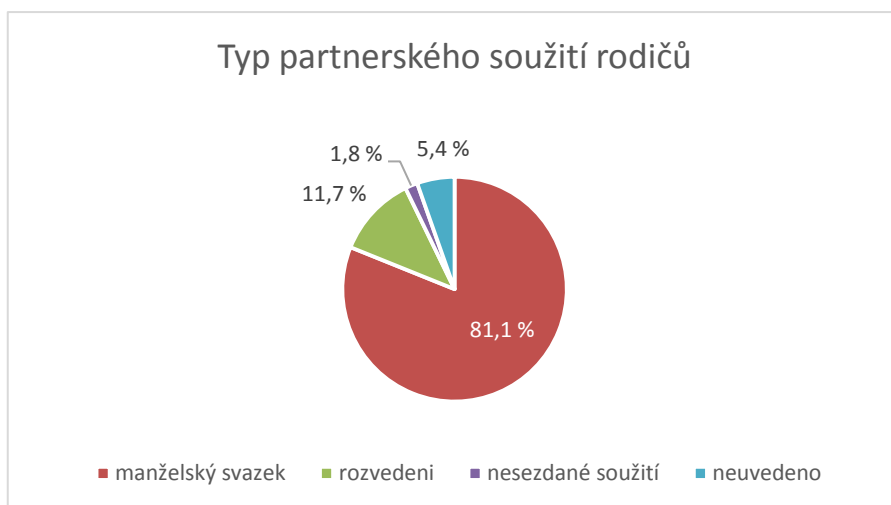
Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 7 Rozdělení respondentů dle typu partnerského soužití rodičů

Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 8 Rozdělení respondentů dle typu partnerského soužití rodičů – relativní zastoupení

Zdroj: Výzkumné šetření

Otázka 6 – Pokud jste na otázku 4, odpověděl/a NE, uveďte, zda žijete nebo jste větší část svého života žil/a ve společné domácnosti s jedním vlastním rodičem nebo osobou, kterou za rodiče pokládáte.

U předchozí otázky 4 zaškrtno odpověď Ne 33 respondentů, což odpovídalo 22,9 % z celkového počtu všech respondentů.

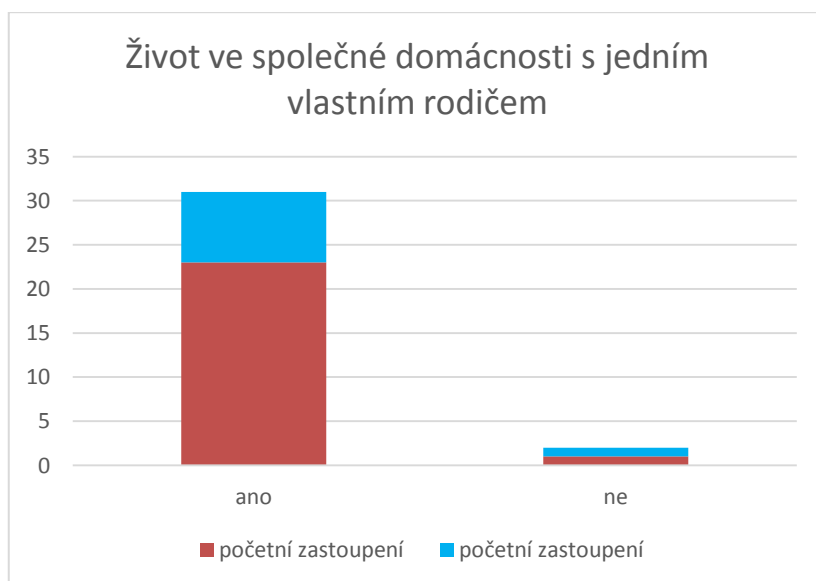
23 žen a 8 mužů uvedlo u otázky 6 odpověď Ano (*žijí nebo větší část jejich života žili ve společné domácnosti s jedním vlastním rodičem nebo pečující osobou, kterou za rodiče považují*), což odpovídá 93,9 % z 33 žáků. Pouze dva respondenti 6,1 % z 33 žáků uvedli odpověď Ne (*nežijí nebo větší část nežili ani s jedním s vlastních rodičů*), kterou upřesnili v otázce 8.

Tabulka 6 - Rozdělení respondentů dle života ve společné domácnosti s jedním rodičem

Život ve společné domácnosti s jedním vlastním rodičem					
	početní zastoupení		relativní zastoupení		celkové relativní zastoupení
	ženy	muži	ženy	muži	
ano	23	8	69,7 %	24,2 %	93,9 %
ne	1	1	3,0 %	3,0 %	6,1 %

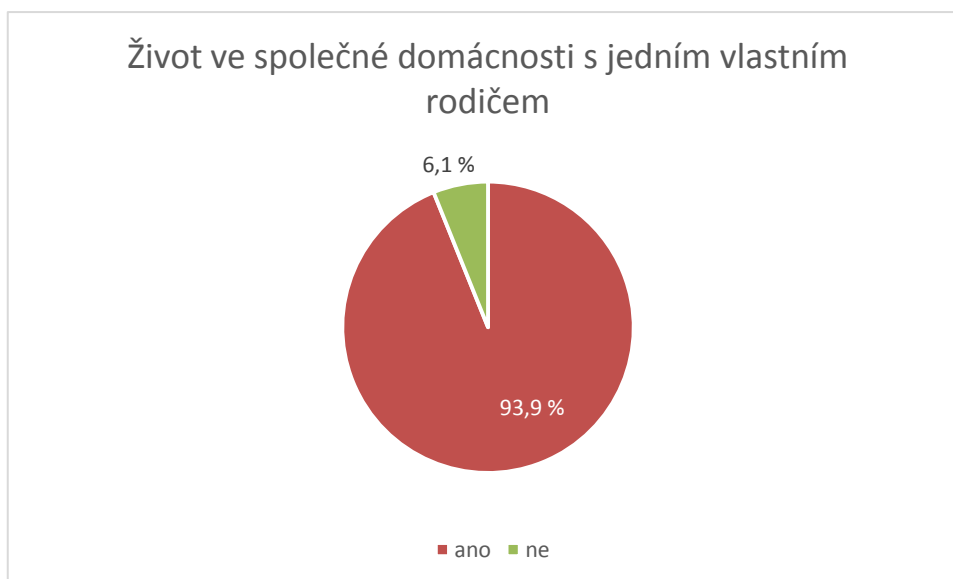
Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 9 Rozdělení respondentů dle Života ve společné domácnosti s jedním rodičem

Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 10 Rozdělení respondentů dle života ve společné domácnosti s jedním vlastním rodičem – relativní zastoupení

Zdroj: Výzkumné šetření

Otázka 7 – V případě že jste u otázky 6 uvedl/a ANO, charakterizujte prosím typ partnerského soužití rodiče, s kterým jste většinu života bydlel/a nebo osoby, kterou za svého rodiče pokládáte.

Autorka touto otázkou chtěla zjistit, jaký typ partnerského soužití žijí rodiče respondentů, aby získaná data a informace mohla dále srovnávat s postoji a plány žáků, kteří se zúčastnili šetření a opověděli na tuto otázku.

Jelikož na tuto otázku odpovídali pouze respondenti, uvádějící v předchozích otázkách odpověď, že větší část života žili pouze s jedním rodičem, který pravděpodobně již žije s jiným partnerem, mohli tedy u této otázky uvést až 2 možnosti typu partnerského soužití rodiče. Pouze v 11 případech uvedli respondenti dva typy najednou.

Respondenti uvedli v 17 případech možnost b - rozveden/a a z tohoto množství 6 rodičů žije s novým partnerem nebo partnerkou, jeden rodič žije prozatím sám a jeden z respondentů uvedl, že otec později zemřel.

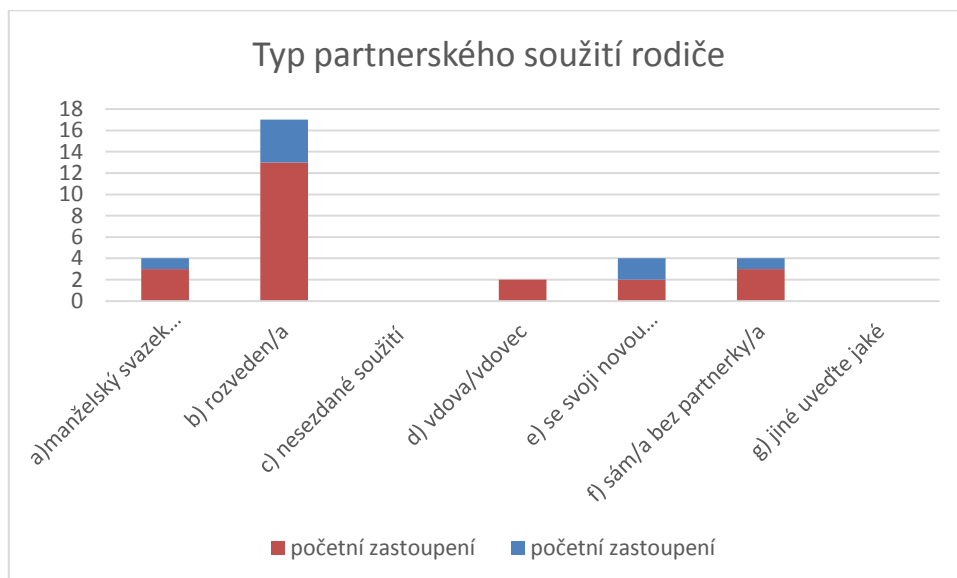
Další respondentka uvedla, že její matka žila v manželství s otcem, kterého respondentka do 6 let věku neznala, poté se vrátili do České republiky, bydleli spolu s otcem 8 let a následně se rodiče rozvedli. Zbylý respondent uvedl život u pěstounů, kteří jsou manželé.

Tabulka 7 – Uvedené typy partnerského soužití rodiče

Typ partnerského soužití rodiče					
Typ soužití	početní zastoupení		relativní zastoupení		celkové relativní zastoupení
	ženy	muži	Ženy	muži	
a) manželský svazek nebo registrované partnerství	3	1	9,7 %	3,2 %	12,9 %
b) rozveden/a	13	4	41,9 %	12,9 %	54,8 %
c) nesezdané soužití	0	0	0,0 %	0,0 %	0,0 %
d) vdova/vdovec	2	0	6,5 %	0,0 %	6,5 %
e) se svoji novou partnerkou/ svým novým partnerem	2	2	6,5 %	6,5 %	12,9 %
f) sám/a bez partnerky/a	3	1	9,7 %	3,2 %	12,9 %
g) jiné uveďte jaké	0	0	0,0 %	0,0 %	0,0 %

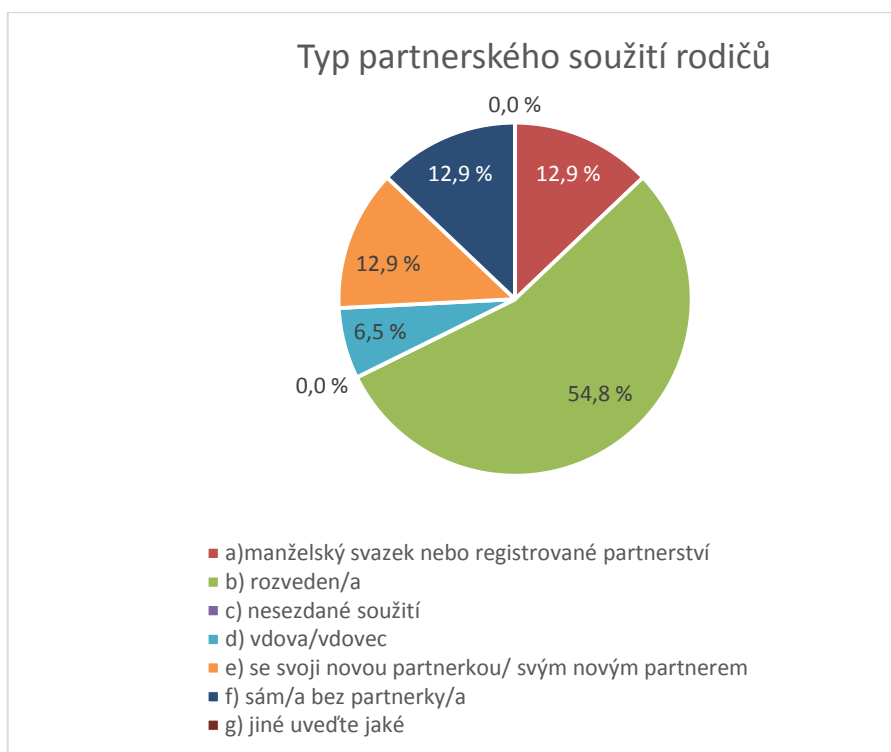
Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 11 Zastoupení rodičů žijících v jednotlivých typech partnerství

Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 12 Zastoupení rodičů žijících v jednotlivých typech partnerství – relativní zastoupení

Zdroj: Výzkumné šetření

Otázka 8 – V případě že jste u otázky 6 uvedl/a NE, uveďte, zda žijete nebo jste větší část svého života žil/a

- a) V náhradní rodinné péči (osvojení - adopce, poručenství, pěstounská péče apod.)
- b) V zařízení ústavní výchovy (kojenecký ústav, dětský domov apod.)

Tuto otázku autorka doplnila pro případ respondenta pocházejícího z nefunkční rodiny, či pro respondenta, který nevyrostal ve své rodině se svými biologickými rodiči.

Dva respondenti uvedli u předchozí filtrační otázky 6 odpověď Ne – nežil/a jsem ani s jedním rodičem většinu života a jejich odpověď specifikovali v této otázce. Oba dva respondenti shodně uvedli, že prošli zařízením ústavní výchovy.

Tabulka 8 - Rozdělení respondentů, kteří většinu života nežili se svými rodiči

Respondenti uvádějící u otázky 6 odpověď NE					
	početní zastoupení		relativní zastoupení		celkové relativní zastoupení
	ženy	muži	ženy	muži	
náhradní rodinná péče	0	0	0,0 %	0,0 %	0,0 %
zařízení ústavní výchovy	1	1	50,0 %	50,0 %	100,0 %

Zdroj: Výzkumné šetření

Otázka 9 – Dovršené vzdělání vašich rodičů

Tato otázka sloužila autorce jen jako informační otázka, díky které mohla sledovat vztah mezi vzděláním rodičů a počtem narozených dětí a pomocí dalších získaných dat mohla určit, zda existuje vztah mezi počtem dětí, z nichž pocházejí respondenti a plánovaným počtem jejich vlastních dětí.

Respondenti měli uvést vzdělání obou rodičů, celkový počet respondentů zapojených do šetření bylo 144, což odpovídá počtu 288 rodičů.

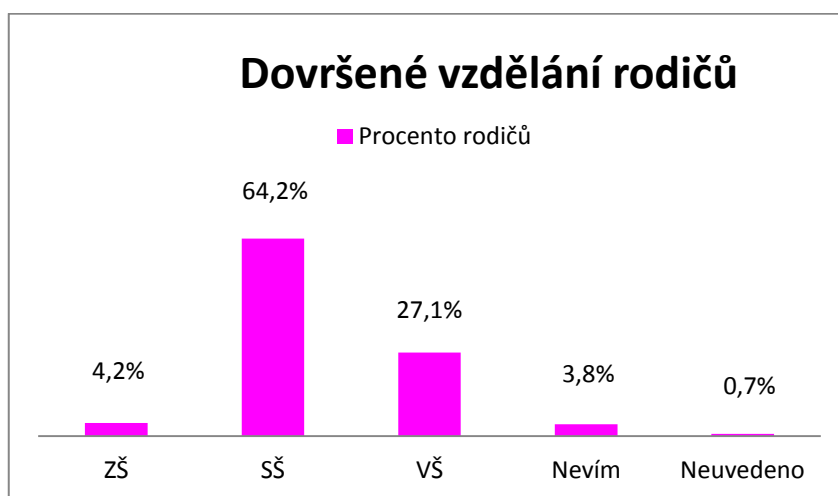
Z celkového počtu rodičů jich má 185 středoškolské vzdělání, může jít o rodiny s tradicí řemesla, které se dlouhá léta předává z generace na generaci, často jsou také absolventy Střední potravinářské školy jako jejich děti. Celých 27,1 % rodičů má dokončené vysokoškolské vzdělání a 12 rodičů má ukončené pouze základní vzdělání. Dále respondenti neznají vzdělání svých rodičů nebo tento údaj neposkytli.

Tabulka 9 – Zastoupení rodičů dle jejich dovršeného vzdělání

Dovršené vzdělání rodičů		
vzdělání rodičů	početní zastoupení	relativní zastoupení
ZŠ	12	4,2 %
SŠ	185	64,2 %
VŠ	78	27,1 %
nevím	11	3,8 %
neuveдено	2	0,7 %

Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 13 Procentuální zastoupení rodičů dle dovršeného vzdělání

Zdroj: Výzkumné šetření

Dovršené vzdělání rodičů u zkoumaného vzorku respondentů se víceméně shoduje s demografickými údaji o obyvatelstvu podle nejvyššího dosaženého vzdělání, kde se uvádí, že nejvíce zastoupenou skupinou mezi naší populací ve věku 25 až 64 let jsou jedinci se středním vzděláním. Například v roce 2014 necelých 61,8 % ze 7110 tisíc osob mělo jako nejvyšší dovršené vzdělání středoškolské, 16,5 % osob mělo vystudovanou některou z vysokých škol a 5,6 % tj. 395 tisíc osob mělo dokončené vzdělání základní.

V průběhu let lze také pozorovat nárůst vysokoškolsky vzdělaných osob.

Tabulka 10 - Obyvatelstvo podle nejvyššího dosaženého vzdělání

VZDĚLÁVÁNÍ						EDUCATION	
23-33. Obyvatelstvo podle nejvyššího dosaženého vzdělání a věkových skupin							
<i>Population by educational attainment and age group</i>							
v tis. osob						Thousand persons	
Rok	Nejvyšší dosažené vzdělání					Educational attainment	
	základní	střední bez maturity	střední s maturitou	vyšší odborné	vysokoškolské	z toho	
Year	Primary education	Secondary education without A-level examination	Secondary education with A-level examination	Higher professional education	Higher education	Bachelor	Master
Celkem ve věku 25 až 64 let							
<i>Population aged 25 to 64 years, total</i>							
2005	583,8	2 515,1	1 927,1	33,3	738,8	36,7	668,0
2006	568,6	2 497,0	1 971,6	41,6	764,3	36,8	693,2
2007	557,4	2 484,7	2 030,7	53,3	771,4	43,7	698,3
2008	539,7	2 455,8	2 093,8	58,8	820,8	58,4	739,4
2009	512,3	2 458,8	2 075,6	57,0	891,1	70,0	791,3
2010	480,9	2 419,2	2 070,7	64,7	958,3	114,8	817,3
2011	453,9	2 372,1	2 019,9	68,8	1 033,6	154,7	852,2
2012	443,0	2 299,9	2 010,0	82,0	1 081,5	176,7	875,3
2013	417,4	2 254,2	1 982,9	89,4	1 139,2	190,6	919,1
2014	394,7	2 187,7	2 095,3	108,9	1 176,3	203,5	943,9
Ženy ve věku 25 až 64 let							
<i>Females aged 25 to 64 years</i>							

Zdroj: ČSÚ dostupný na: <https://www.czso.cz/csu/czso/23-vzdelavani>

Tabulka 11 – Porovnání dovršeného vzdělání obou rodičů

Kombinace vzdělání jednotlivých rodičů					
rodič2	ZŠ	SŠ	VŠ	nevím	neuvedeno
rodič1					
ZŠ	2	3	1	1	0
SŠ	2	69	15	5	1
VŠ	1	21	19	1	1
nevím	0	0	0	2	0
neuvedeno	0	0	0	0	0

Zdroj: Výzkumné šetření

V 69 případech jsou oba rodiče středoškolsky vzdělané osoby, 19 respondentů uvedlo u obou rodičů ukončené vysokoškolské studium a u dvou respondentů mají oba rodiče jen základní vzdělání. Dále byly uváděny kombinace vzdělání u obou rodičů, například 36 respondentů uvedlo stav, kdy jeden z rodičů má vystudovanou střední školu a druhý vysokou školu. Další kombinace dovršeného vzdělání rodičů jsou uvedeny v tabulce.

Otázka 10 – Jaký typ partnerského soužití si představujete vy ve své budoucnosti?

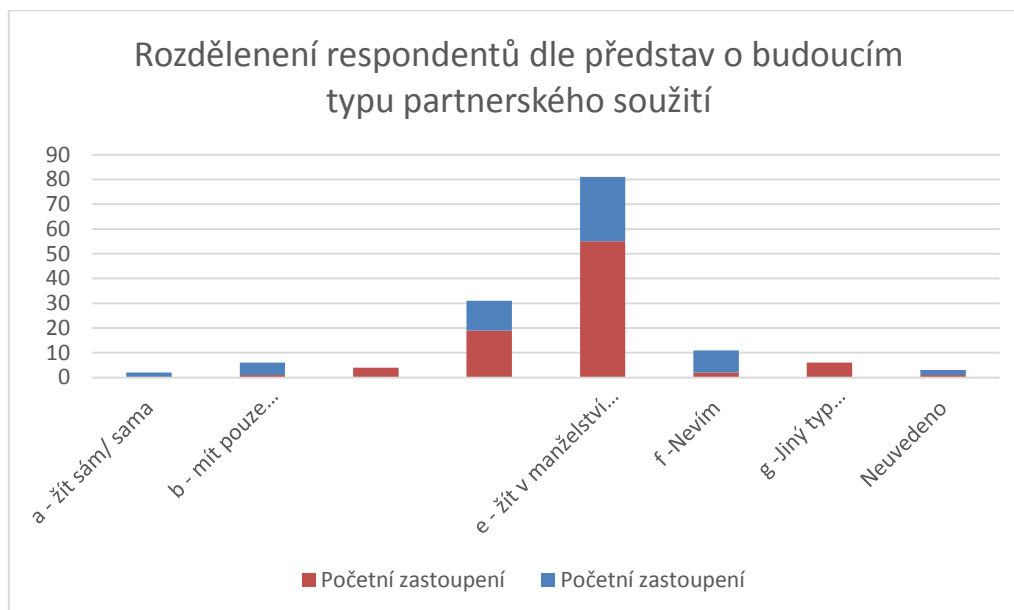
Touto otázkou chtěla autorka zjistit, kolik mladých lidí touží žít v dospělosti v manželském svazku, registrovaném partnerství nebo nezávazném vztahu a dále zda toto jejich rozhodnutí je ovlivněno typem partnerského soužití, v kterém jsou nebo byli rodiče respondentů.

Tabulka 12 - Rozdělení respondentů dle představy o budoucím typu partnerského soužití

Typ partnerského soužití v budoucnosti respondentů					
typ partnerského vztahu	Početní zastoupení		Relativní zastoupení		Celkové relativní zastoupení
	ženy	muži	ženy	muži	
a - žít sám/ sama	0	2	0,0 %	1,4 %	1,4 %
b - mít pouze nezávazné partnerské vztahy	1	5	0,7 %	3,5 %	4,2 %
c - mít stálého/stálou partnera/ku, ale tak, že každý budeme žít ve vlastní domácnosti.	4	0	2,8 %	0,0 %	2,8 %
d - žít se stálým/stálou partnerem/partnerkou v soužití namísto manželství	19	12	13,2 %	8,3 %	21,5 %
e - žít v manželství nebo registrovaném partnerství	55	26	38,2 %	18,1 %	56,3 %
f – nevím	2	9	1,4 %	6,3 %	7,6 %
g - jiný typ partnerského soužití	6	0	4,2 %	0,0 %	4,2 %
Neuvedeno	1	2	0,7 %	1,4 %	2,1 %

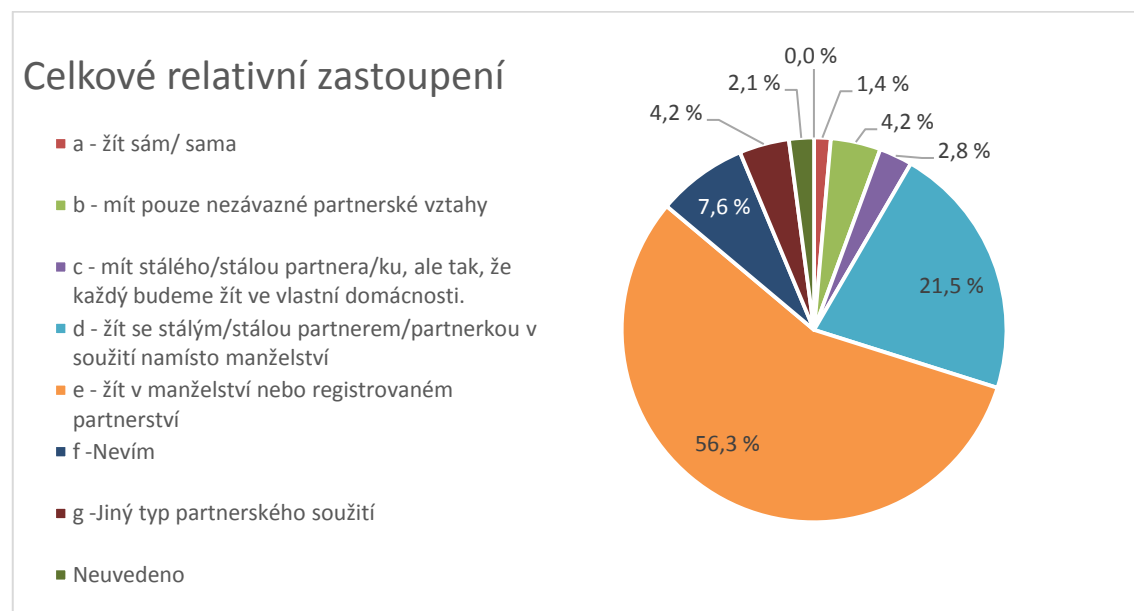
Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 14 Rozdělení respondentů dle představ o budoucím typu partnerského soužití

Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 15 Rozdělení respondentů dle představ o budoucím typu partnerského soužití – relativní zastoupení

Zdroj: Výzkumné šetření

Z otázky 10 vyplynulo, že 56,3 % dotazovaných žáků do budoucna uvažuje o manželském svazku nebo registrovaném partnerství. Následujících 21,5 % neboli 31 respondentů uvedlo odpověď d, tedy chtějí žít se stálým/stálou partnerem/partnerkou v soužití namísto manželství. Šest žáků prozatím neví, jaké partnerství by do budoucna chtěli, a šest respondentů uvedlo, že by chtělo prožívat pouze nezávazné vztahy.

Čtyři respondenti chtějí být se svými stálými partnery, ale každý bude mít vlastní domácnost, 2 muži uvedli, že chtějí žít sami a 3 respondenti odpověď na tuto otázku neuvedli.

Posledních 6 respondentů zvolilo možnost g, chtějí žít jiný typ partnerského soužití, spíše se jednalo o respondenty, kteří nebyli jednoznačně rozhodnuti pro jednu možnost, proto povětšinou svoji odpověď uvedli na pravou míru.

- *„Chci být šťastná a je mi jedno, jestli to bude díky manželství, volnosti atd.“*
- *„Zatím nevím, teď mám hodně dlouho být v plánu s kamarády a žádný vztah dlouho neplánuji. Chci užívat života.“*
- *„Nevadí mi manželství ale soužití bez svatby také ne“*
- *„Již mám partnera, chci s ním žít, a možná někdy svatba“*

Diskuse otázek 5, 7 a 10

Tato diskuze se zabývá srovnáním a vyhodnocením zda a jak ovlivňuje partnerský život rodičů samotné respondenty.

Respondenti pocházející z úplné rodiny, jejichž rodiče žijí v manželském svazku:

- 54 respondentů chce stejně jako jejich rodiče uzavřít manželský svazek
- 18 respondentů uvádí volbu soužití na místo manželství, nemají potřebu mít vztah úředně potvrdit
- 3 respondenti ke svému životu rozhodně nepotřebují manželství, z nichž jedna respondentka plánuje život se stálým partnerem, ale každý bude žít ve vlastní domácnosti.
- Zbylí respondenti neodpověděli, nebo zatím o těchto otázkách nepřemýšlejí.

Z počtu 27 respondentů žijících větší část svého života s jedním vlastním rodičem nebo osobou, kterou za rodiče pokládá, uvedli tři respondenti u svého rodiče manželství, ale ani jeden z těchto respondentů manželství uzavřít nechce.

Dalších 14 respondentů uvedlo, že jejich rodič je rozvedený, z nichž 4 rodiče prožívají nový partnerský vztah. Z tohoto počtu respondentů chce 8 uzavřít manželství. Zbylých sedm respondentů uvedlo, že rodič žije s novou partnerkou/novým partnerem nebo sami. Z tohoto počtu chtějí 2 respondenti zavřít manželství.

Autorka dospěla k názoru, že vztah mezi partnerským životem rodičů a plánovaným typem partnerského svazku respondentů nelze snadno jednoznačně stanovit. Zároveň ale došla k názoru, že většina z dotazovaných respondentů touží nalézt takového partnera, se kterým budou šťastní. Větší část respondentů plánuje uzavřít manželství a následně založit rodinu a tento fakt staví do popředí před nesezdanými partnerskými soužitími či jinými možnostmi partnerství.

Otázka 11 – Plánujete mít ve svém životě někdy děti?

Touto otázkou autorka zjišťovala, jaký počet vlastních dětí plánují dnešní mladí lidé, aktuálně studující střední školu, počít a přivést na svět.

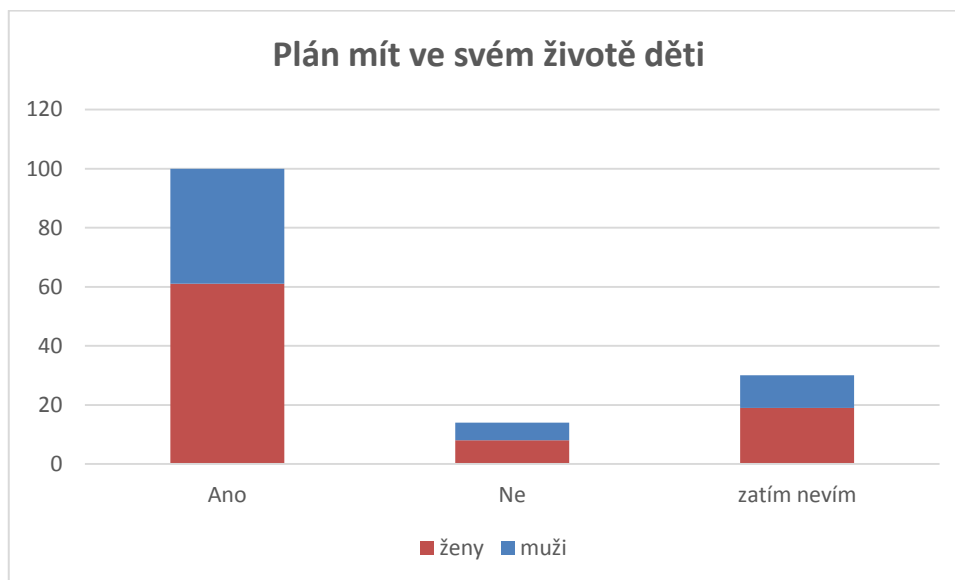
Ve svém životě celých 69,5 % respondentů plánuje mít děti, 9,7 % respondentů děti mít nechce z toho 8 žen a 6 mužů a 30 respondentů zatím neví, zda v budoucnosti chtějí mít své vlastní děti či ne.

Tabulka 13 - Rozdělení respondentů dle plánu mít ve svém životě děti

Plán mít ve svém životě děti					
	Početní zastoupení		Relativní zastoupení		Celkové relativní zastoupení
	ženy	muži	ženy	muži	
Ano	61	39	42,4 %	27,1 %	69,5 %
Ne	8	6	5,6 %	4,2 %	9,7 %
zatím nevím	19	11	13,2 %	7,6 %	20,8 %

Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 16 Rozdělení respondentů dle plánu mít ve svém životě děti

Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 17 Rozdělení respondentů dle rozhodnutí mít ve svém životě děti – relativní zastoupení

Zdroj: Výzkumné šetření

Otázka 12 - V případě, že jste u otázky 11 zaškrtnuli ANO, v kolika letech byste chtěl/a mít první dítě?

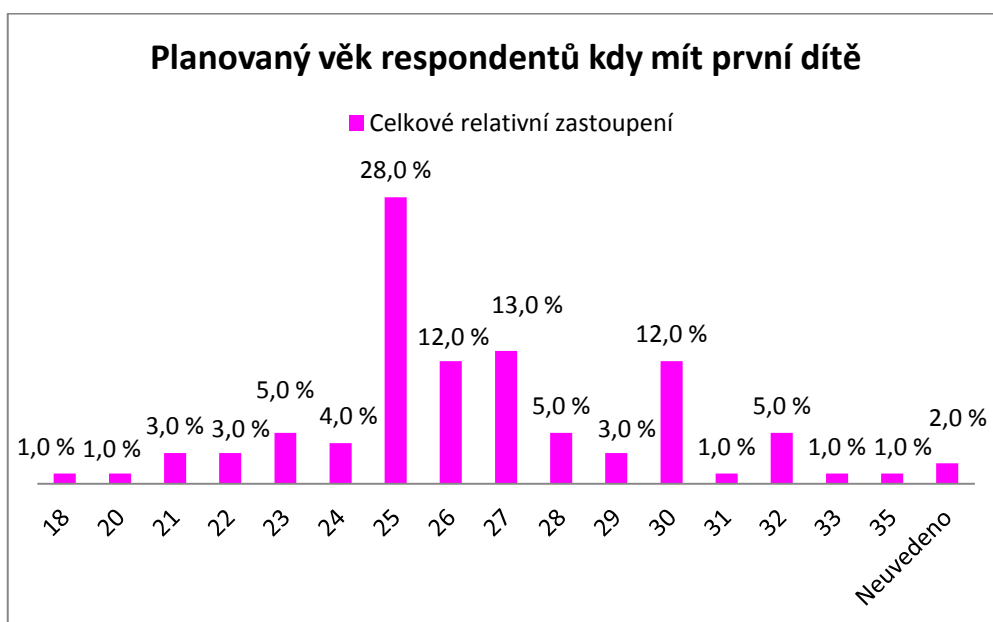
Cílem této otázky bylo zjistit, zda aktuální trend odkladu narození prvního dítěte na úkor pracovní kariéry je opravdu tak velký. Také se autorka zamýšlela, zda současný trend odkladu početí a porodu prvního dítěte je spojen s uvědoměním si zodpovědnosti a možnosti dítě dostatečně finančně i sociálně zabezpečit.

Autorka dále přemýšlí, nakolik se plánovaný věk respondentů u prvního narození dítěte později změní, a jaké faktory k tomu mohou vést. Celkem na tuto otázku odpovídalo 100 zúčastněných žáků, z jejichž odpovědí bylo sestaveno rozmezí jejich postoje k věku pro narození prvního dítěte.

Vzniklé rozmezí věku při narození prvního dítěte je 18 – 35 let. Nejčastěji vyskytující se věk pro první dítě u žen byl 25 let. Tento věk uvedlo 21 žen ze 100 respondentů, kteří plánují do budoucna narození potomka. Plánovaný věk 25 let uvedlo dohromady 28 respondentů, z toho 75% byli ženy. Druhý nejčastěji vyskytující se věk byl 27 let.

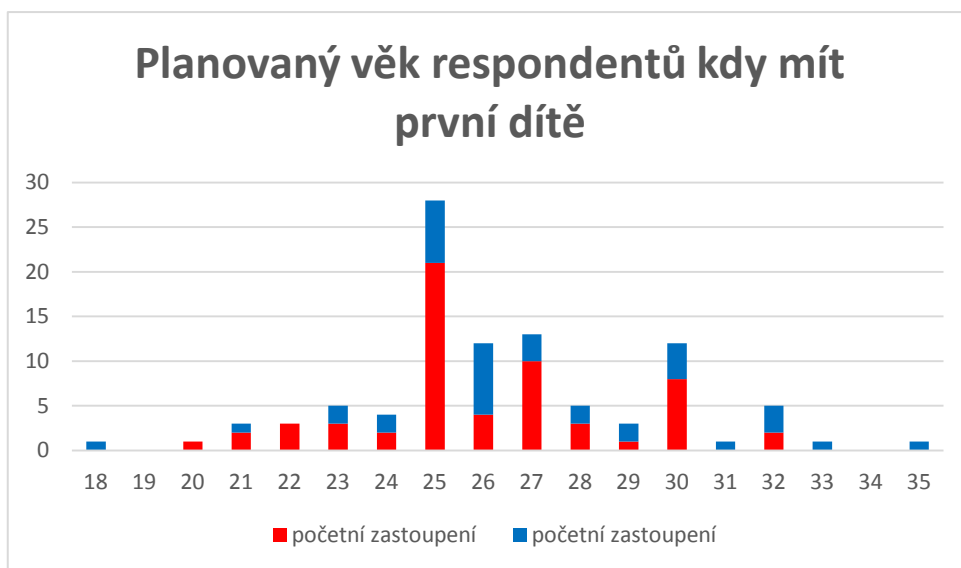
Muži nejčastěji uvedli věk 26 a 27 let. Jako další početně zastoupené skupiny byli muži uvádějící věk 25 a 30 let pro narození prvního potomka.

Graf 18 Rozdělení respondentů, dle jejich plánovaného věku kdy mít první dítě – celkové relativní zastoupení

Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 19 Rozdělení respondentů, dle jejich plánovaného věku kdy mít první dítě - relativní zastoupení

Zdroj: Výzkumné šetření

Tabulka 14 Rozdělení respondentů dle plánovaného věku při narození prvního dítěte

Plánovaný věk při narození prvního dítěte					
uvedený věk	početní zastoupení		relativní zastoupení		Celkové relativní zastoupení
	ženy	muži	ženy	muži	
18	0	1	0,0 %	1,0 %	1,0 %
20	1	0	1,0 %	0,00 %	1,0 %
21	2	1	2,0 %	1,0 %	3,0 %
22	3	0	3,0 %	0,0 %	3,0 %
23	3	2	3,0 %	2,0 %	5,0 %
24	2	2	2,0 %	2,0 %	4,0 %
25	21	7	21,0 %	7,0 %	28,0 %
26	4	8	4,0 %	8,0 %	12,0 %
27	10	3	10,0 %	3,0 %	13,0 %
28	3	2	3,0 %	2,0 %	5,0 %
29	1	2	1,0 %	2,0 %	3,0 %
30	8	4	8,0 %	4,0 %	12,0 %
31	0	1	0,0 %	1,0 %	1,0 %
32	2	3	2,0 %	3,0 %	5,0 %
33	0	1	0,0 %	1,0 %	1,0 %
35	0	1	0,0 %	1,0 %	1,0 %
Neuvedeno	1	1	1,0 %	1,0 %	2,0 %

Zdroj: Výzkumné šetření

Otázka 13 - V případě, že jste u otázky 11 zaškrtnli ANO, kolik byste chtěl/a mít dětí?

Data získaná z otázky 13 sloužila autorce k porovnání, zda počet sourozenců, s kterými respondenti vyrůstali, souvisí s počtem dětí, které plánují respondenti mít. Autorku také zajímá, zda respondenti vyrůstající jako jedináčci, plánují mít spíše jedno či více dětí.

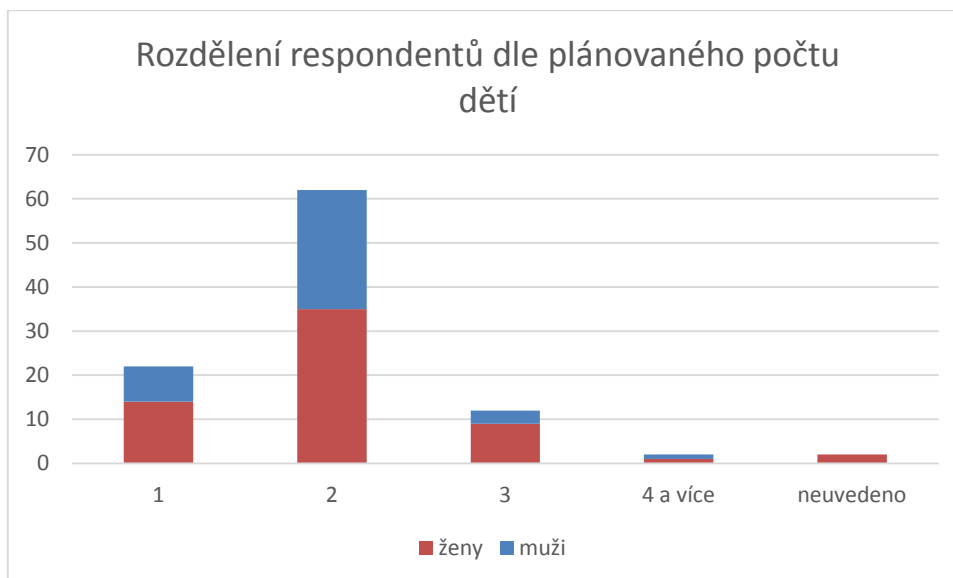
Ze 100 respondentů odpovídajících na tuto otázku 22 % uvedlo, že by chtěli pouze 1 dítě, 62 % plánují děti dvě a zbylých 16 % respondentů plánuje 3 a více dětí.

Tabulka 15 - Rozdělení respondentů dle plánovaného počtu dětí

Plánovaný počet dětí					
Počet dětí	Početní zastoupení		Relativní zastoupení		Celkové relativní zastoupení
	ženy	muži	ženy	muži	
1	14	8	14,0 %	8,0 %	22,0 %
2	35	27	35,0 %	27,0 %	62,0 %
3	9	3	9,0 %	3,0 %	12,0 %
4 a více	1	1	1,0 %	1,0 %	2,0 %
neuvedeno	2	0	2,0 %	0,0 %	2,0 %

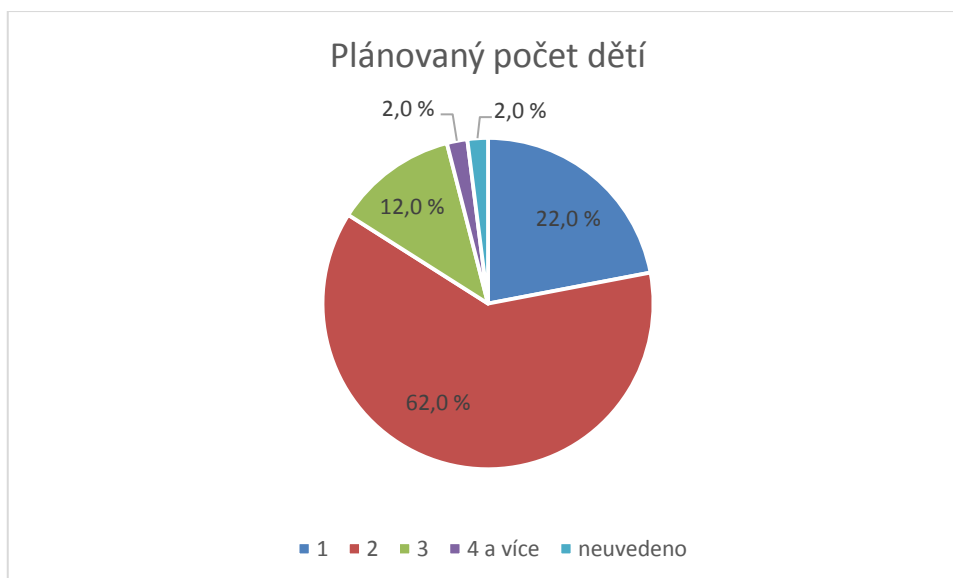
Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 20 Rozdělení respondentů dle plánovaného počtu dětí

Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 21 Rozdělení respondentů dle plánovaného počtu dětí – celkové relativní zastoupení

Zdroj: Výzkumné šetření

Diskuse otázek 3 a 13

Z 22 % respondentů uvádějících plán mít pouze jedno dítě v životě, vyrůstalo 6 respondentů jako jedináčci, dalších 12 respondentů uvedlo, že má jednoho sourozence, tudíž pochází celkem ze dvou dětí. Jeden z respondentů pochází ze tří dětí, další jeden ze 4 dětí (jeden sourozenec je nevlastní) a 2 respondentky uvedly, že vyrůstaly v rodině, kde bylo dohromady 5 dětí. Jedna respondentka uvedla, že 3 sourozenci jsou ale nevlastní.

Z 62 respondentů uvádějících, že mají v plánu na svět přivést 2 děti, jich 41 také vyrůstalo s jedním sourozencem, tedy v rodině se dvěma dětmi. 10 žáků plánujících 2 děti pocházejí z 3 dětí. Tři respondenti jsou jedináčky. Dalších 8 respondentů uvedlo, že má tři, čtyři nebo pět sourozenců.

12 % respondentů z otázky 13 plánuje celkem tři děti. Z tohoto počtu 3 respondenti také pocházejí celkem z 3 dětí. 6 respondentů pochází ze dvou dětí, dva respondenti pocházejí ze 4 dětí a 1 respondent má dohromady čtyři sourozence.

Celkem 2 respondenti uvedli v dnešní době ne až tak frekventovaný počet dětí a to 4 a více a zbylí dva respondenti tuto informaci neuvedlo.

Tabulka 16 - Relativní rozdělení vztahu počtu sourozenců a počtu dětí

porovnání odpovědí na otázky 3 a 13 - relativní zastoupení						
počet dětí						Celkové početní zastoupení
počet sourozenců	1	2	3	4 a více	neuvedeno	
0	60,0 %	30,0 %	0,0 %	0,0 %	10,0 %	10
1	19,7 %	67,2 %	9,8 %	1,6 %	1,6 %	61
2	7,1 %	71,4 %	21,4 %	0,0 %	0,0 %	14
3	12,5 %	62,5 %	25,0 %	0,0 %	0,0 %	8
4	40,0 %	40,0 %	20,0 %	0,0 %	0,0 %	5
5	0,0 %	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1
6	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0
16	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	1
30	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0

Zdroj: Výzkumné šetření

Závěrem lze k této otázce říci, že 60 % jedináčků si přeje mít jedináčka, 67,2 % respondentů pocházejících ze dvou sourozenců si přeje dvě děti, 21 % procent respondentů ze třech dětí si přeje tři děti a nikdo z vícečetných rodin si nepřeje více než tři děti. Více dětí si naopak přeje jeden respondent, který vyrostl v ústavní péči.

Tabulka17 – Srovnání počtu sourozenců a plánovaný počet dětí dle pohlaví respondentů

ženy- porovnání odpovědí na otázky 3 a 13					
počet dětí					
počet sourozenců	1	2	3	4 a více	neuvedeno
0	3	2	0	0	1
1	8	24	6	1	1
2	1	3	2	0	0
3	0	3	0	0	0
4	2	2	1	0	0
5	0	1	0	0	0
6	0	0	0	0	0
16	0	0	0	1	0
30	0	0	0	0	0

Zdroj: Výzkumné šetření

Tabulka18 - Srovnání počtu sourozenců a plánovaný počet dětí dle pohlaví respondentů

muži - porovnání odpovědí na otázky 3 a 13					
počet dětí					
počet sourozenců	1	2	3	4a více	neuvedeno
0	3	1	0	0	0
1	4	17	0	0	0
2	0	7	1	0	0
3	1	2	2	0	0
4	0	0	0	0	0
5	0	0	0	0	0
6	0	0	0	0	0
16	0	0	0	0	0
30	0	0	0	0	0

Zdroj: Výzkumné šetření

Tabulka 19 - Srovnání počtu sourozenců a plánovaný počet dětí u všech respondentů

Všichni respondenti - porovnání odpovědí na otázky 3 a 13					
počet dětí				4 a více	
počet sourozenců	1	2	3		Neuvedeno
0	6	3	0	0	1
1	12	41	6	1	1
2	1	10	3	0	0
3	1	5	2	0	0
4	2	2	1	0	0
5	0	1	0	0	0
6	0	0	0	0	0
16	0	0	0	1	0
30	0	0	0	0	0

Zdroj: Výzkumné šetření

Otázka 14 - Uved'te, zda byste chtěl/chtěla, aby příchod vašeho dítěte na svět byl za a - Plánovaný nebo za b - „Necháme to na přírodě“.

105 respondentů početí svého potomka bude chtít mít naplánováno, 30 respondentů nechá na přírodě, kdy dojde k oplození vajíčka a tím způsobené následně narození potomka. Zbýlých devět respondentů svoji odpověď neuvedlo.

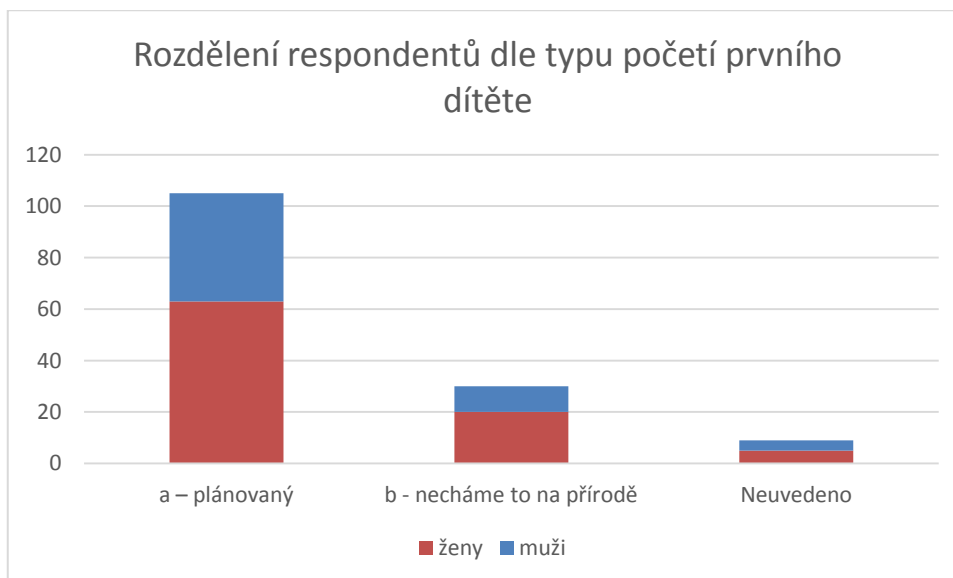
Tabulka 20 – Rozdělení respondentů dle typu početí prvního dítěte

Volba příchodu dítěte na svět					
	Početní zastoupení		Relativní zastoupení		Celkové relativní zastoupení
	ženy	muži	ženy	muži	
a – plánovaný	63	42	43,8 %	29,2 %	72,9 %
b - necháme to na přírodě	20	10	13,9 %	6,9 %	20,8 %
Neuvedeno	5	4	3,5 %	2,8 %	6,30 %

Zdroj: Výzkumné šetření

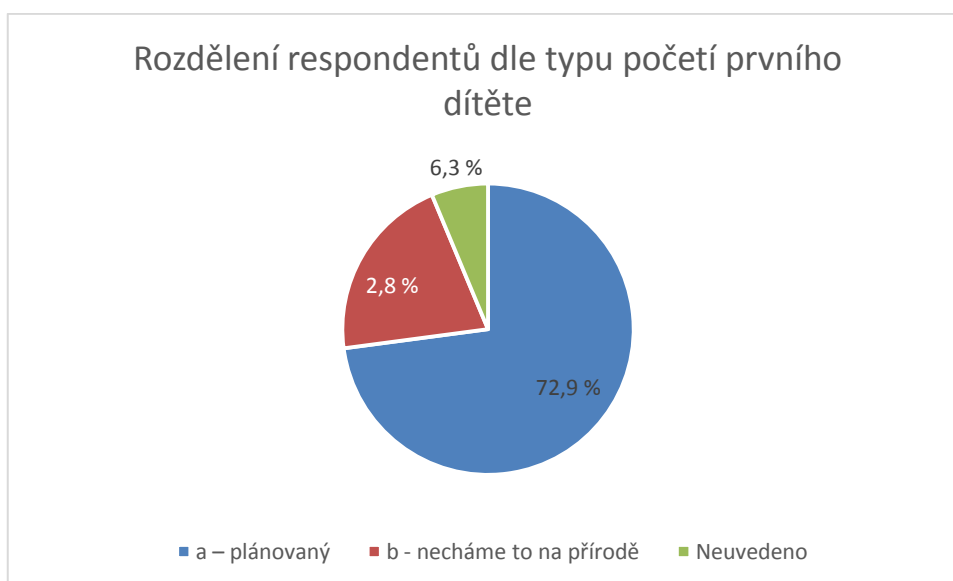

Graf 22 Rozdělení respondentů dle typu početí prvního dítěte

Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 23 Rozdělení respondentů dle typu početí prvního dítěte – relativní zastoupení

Zdroj: Výzkumné šetření

Otázka 15 – Připustil/a byste ve svém životě adopci dítěte, ve smyslu, stát se adoptivním rodičem?

U této otázky autorka chtěla zjistit, jak mladí lidé přemýšlejí nad možností adoptovat děti a zda by uvažovali o tom, stát se tak adoptivním rodičem.

Po pilotním rozdání dotazníků byla přidána možnost svou odpověď doplnit vysvětlením v případě, že jejich odpověď měla určitý druh podmínky, za které by se pro případnou adopci dítěte respondenti rozhodli, nebo by ji zamítli.

Něco málo přes 50 % odpovídajících by připustilo ve svém životě adopci dítěte bez jakékoli jiné podmínky. 21 respondentů, což odpovídá 14,6 % z celkového počtu, by adopci připustilo, ale pouze kdyby nemohli potomka na svět přivést přirozenou cestou či metodou umělého oplodnění, nebo ze zdravotních důvodů, zdravotních poruch jednoho nebo obou partnerů. Někteří respondenti si také uvědomují, že jde o domluvu i mezi samotnými partnery, kteří by adoptované dítě vychovávali.

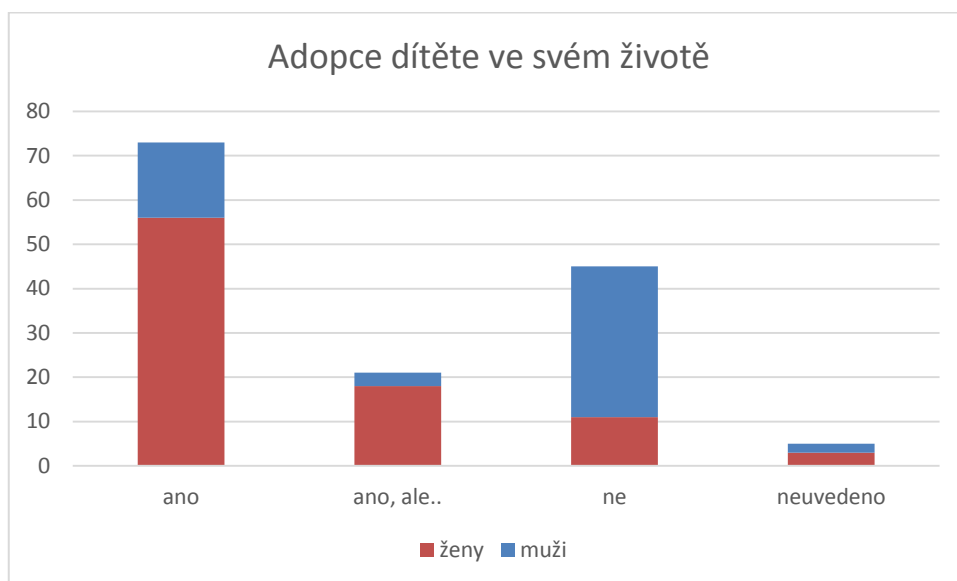
Jeden z respondentů, který se vyjádřil kladně k adopci, uvedl, že nechce svoje vlastní biologické potomky, dalších 45 respondentů by ve svém životě nikdy adopci dítěte nepřipustilo. Z této skupiny vyšli jako méně tolerantní k adopci muži, kteří touží více po vlastní reprodukci, a 5 respondentů na tuto otázku neodpovědělo.

Tabulka 21 - Rozdělení respondentů podle názoru na adopce dítěte

Adopce dítěte ve svém životě					
	Početní zastoupení		Relativní zastoupení		Celkové relativní zastoupení
	ženy	muži	ženy	muži	
ano	56	17	38,9 %	11,8 %	50,7 %
ano, ale...	18	3	12,5 %	2,1 %	14,6 %
ne	11	34	7,6 %	23,6 %	31,3 %
neuvedeno	3	2	2,1 %	1,4 %	3,5 %

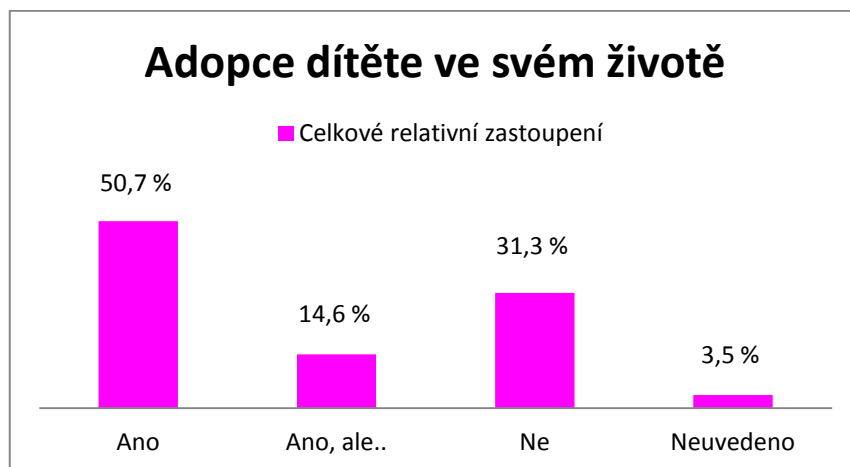
Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 24 Rozdělení respondentů podle názoru na adopce dítěte.

Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 25 Rozdělení respondentů podle názoru na adopci dítěte – relativní zastoupení

Zdroj: Výzkumné šetření

Otázka 16 – Toleroval/a byste u partnerky/partnera nevěru?

Autorka otázku na toleranci nevěry u partnerů zvolila záměrně, jelikož má pocit, že v poslední době vysoké počty mladých lidí bývají často nevěrnými a jejich partneři, kteří o nevěře vědí, tak následně i opakovaně nevěru odpouštějí. Také chtěla autorka dojít ke zjištění, zda je některé pohlaví více tolerantní k nevěře.

Proto autorka podala žákům otázku, zda by jakýkoliv druh nevěry u svého partnera/partnerky tolerovali a za jakých situací by ji prominuli či absolutně netolerovali.

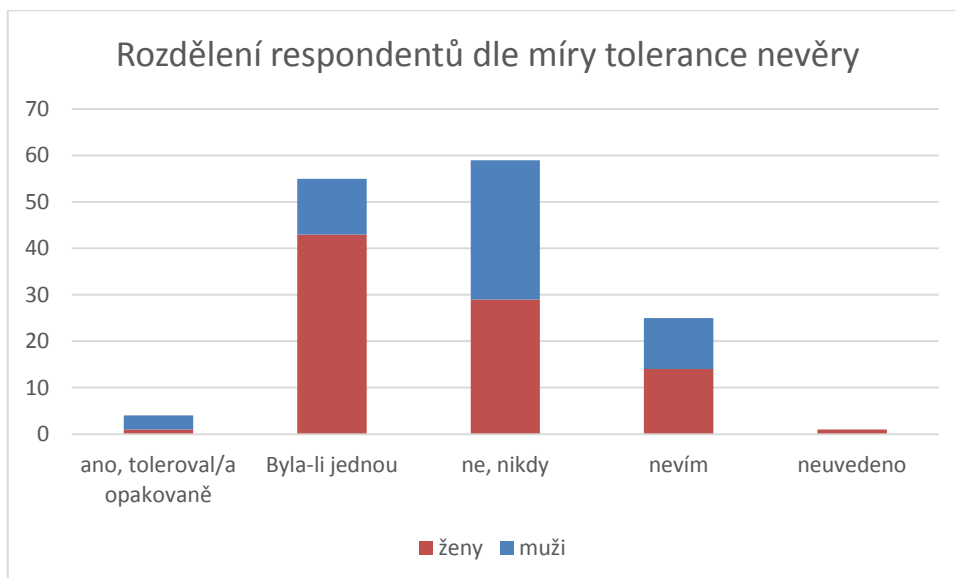
Ze získaných dat a po jejich vyhodnocení došla autorka k výsledku, že ženy bývají více tolerantní, co se nevěry mužů týká. 43 (49 %) žen by svému partnerovi/partnerce odpustilo nevěru, která se vyskytla pouze jednou, oproti tomu by se stejným způsobem zachovalo pouze 12 (21 %) mužů. Necelých 50 % respondentů uvedlo, že by nevěru svých partnerů nikdy netolerovali a ani neodpustili. 25 respondentů si nebylo jisto jednoznačně, jestli by odpustili nebo neodpustili, často uváděli, že by záleželo na okolnostech, které nevěru doprovázely. Jeden z respondentů uvedl: „záleží na okolnostech (já taky nejsem svatoušek) tudíž musím být též trochu tolerantní.“

Tabulka 22 – Rozdělení respondentů dle míry tolerance nevěry

Míra tolerance nevěry u partnerky/partnera					
	Početní zastoupení		Relativní zastoupení		Celkové relativní zastoupení
	ženy	muži	ženy	muži	
Ano, toleroval/a opakovaně	1	3	0,7 %	2,1 %	2,8 %
Byla-li jednou, tak bych odpustil/a	43	12	29,9 %	8,3 %	38,2 %
Ne, nikdy bych nevěru netoleroval/a a neodpustil/a	29	30	20,1 %	20,8 %	40,9 %
Nevím	14	11	9,7 %	7,6 %	17,4 %
Neuvedeno	1	0	0,7 %	0,0 %	0,7 %

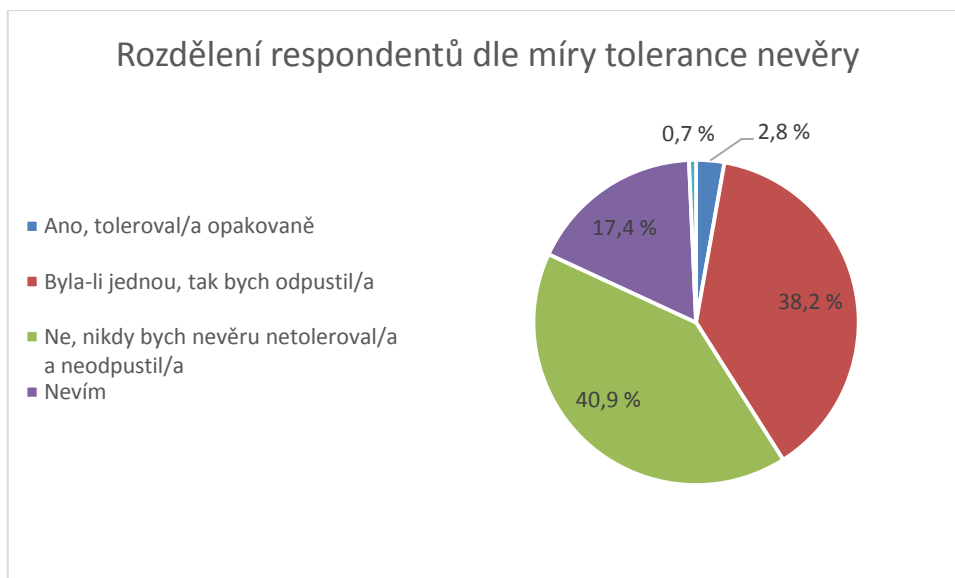
Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 26 Rozdělení respondentů dle míry tolerance nevěry

Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 27 Rozdělení respondentů dle míry tolerance nevěry – relativní zastoupení

Zdroj: Výzkumné šetření

Otázka 17 – Máte nebo měl/a jste již stabilní vztah?

Autorka touto otázkou zjišťovala, jak dnešní středoškolská mládež prožívá své vztahy a kolik z nich již zažilo ve svém životě stabilní vztah.

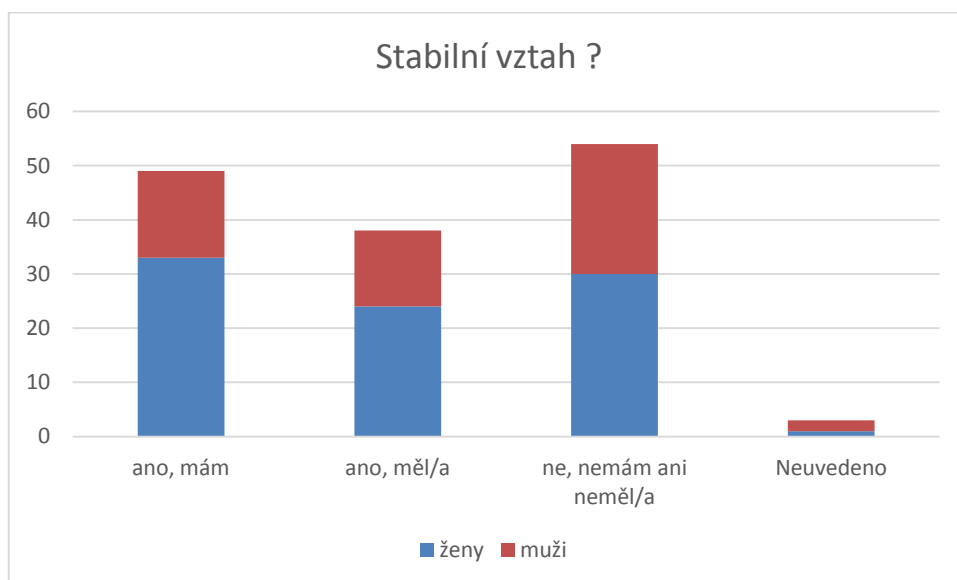
Respondenti měli případně uvést délku aktuálního vztahu a případně jejich nejdelšího vztahu. Dohromady 49 respondentů v době probíhajícího šetření mělo aktuálně stabilní vztah. 38 respondentů již ve svém životě stabilní vztah zažilo, ale neprožívali ho v době šetření.

Největší skupinou byli respondenti, kteří jakýkoliv stabilní vztah dosud neměli a 3 respondenti neuvedli odpověď.

Tabulka 23 – Rozdělení respondentů dle zkušeností se stabilním vztahem

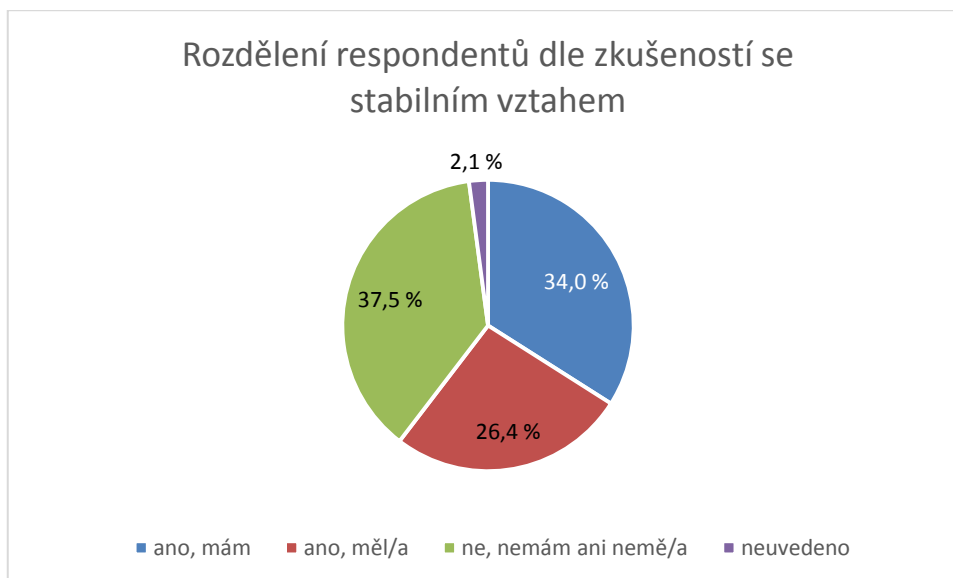
Stabilní vztah?					
	Početní zastoupení		Relativní zastoupení		Celkové relativní zastoupení
	ženy	muži	ženy	muži	
ano, mám	33	16	22,9 %	11,1 %	34,0 %
ano, měl/a	24	14	16,7 %	9,7 %	26,4 %
ne, nemám ani neměl/a	30	24	20,8 %	16,7 %	37,5 %
Neuvedeno	1	2	0,7 %	1,4 %	2,1 %

Graf 28 Rozdělení respondentů dle zkušeností se stabilním vztahem

Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 29 Rozdělení respondentů dle zkušeností se stabilním vztahem – relativní zastoupení

Zdroj: Výzkumné šetření

34,03 % respondentů, kteří aktuálně během šetření prožívali stabilní vztah, uvedlo jako nejdelší délku takového vztahu 46 měsíců, dále u nejdelšího vztahu uvedli délku 36 měsíců. V obou případech pak nejkratší časové období byl jeden měsíc.

Graf 30 Uvedené délky vztahů v měsících dle typu vztahu

Zdroj: Výzkumné šetření 1

Otázka 18 – Měl/a jste někdy sex na jednu noc s osobou, kterou jste vůbec neznali nebo znali jen povrchně?

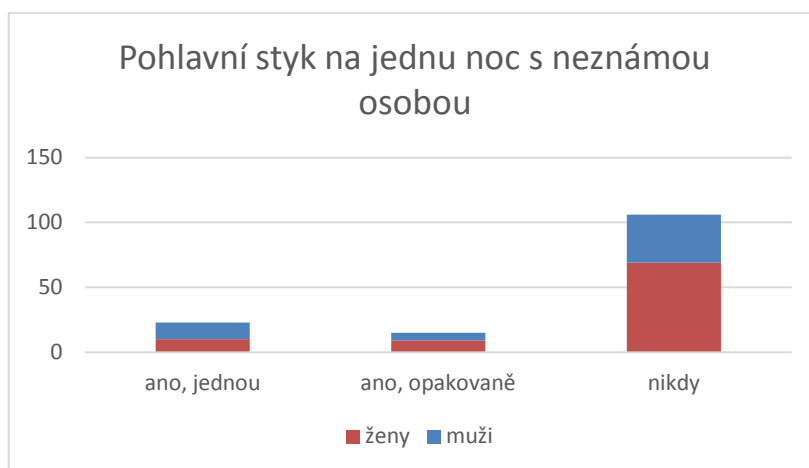
Tato otázka měla za cíl zjistit, zda v dnešní době středoškolská mládež vyhledává častěji nezávazné vztahy před vztahy stálými, nebo zda a kolikrát již prožili nezávazný pohlavní styk s osobou, kterou nikdy neviděli nebo ji znali jen povrchně.

Z uvedených odpovědí vyplynulo, že necelých 30 % žáků již má zkušenost s nezávazným vztahem na jednu noc. 73,6 % respondentů nikdy nemělo pohlavní styk s úplně cizí osobou.

Tabulka 24 – Rozdělení respondentů - pohlavní styk na jednu noc s neznámou osobou

Pohlavní styk na jednu noc s neznámou osobou					
	Početní zastoupení		Relativní zastoupení		Celkové relativní zastoupení
	ženy	muži	ženy	muži	
Ano, jednou	10	13	7,0 %	9,0 %	16,0 %
Ano, opakovaně	9	6	6,3 %	4,2 %	10,4 %
Nikdy	69	37	47,9 %	25,7 %	73,6 %

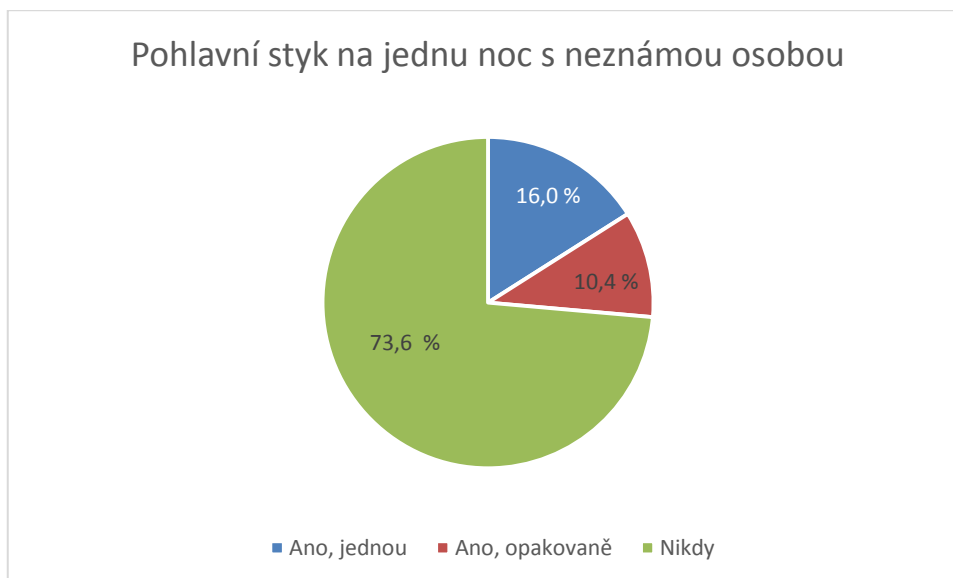
Graf 31 Rozdělení respondentů - pohlavní styk na jednu noc s neznámou osobou

Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 32 Rozdělení respondentů - pohlavní styk na jednu noc s neznámou osobou – relativní zastoupení

Zdroj: Výzkumné šetření

Otázka 19 – Napište prosím stručně, co vás vedlo k tomu? (nevyplňujte v případě, že byla u předchozí otázky vybrána odpověď c)

Touto otázkou chtěla autorka zjistit, jaké důvody a situace vedou středoškolskou mládež k rozhodnutí pro pohlavní styk s osobou, kterou vůbec neznají nebo znali jen velmi povrchně před intimním seznámením.

8 respondentů, kteří na předchozí otázku uvedli, že měli takovýto pohlavní styk jednou nebo již opakovaně, uvedlo jako vodítko k tomuto rozhodnutí alkohol, který snižuje soudnost a racionální rozhodování každého jedince. Jedna z respondentek uvedla jako doplňující důvod: „*Hádka s přítelem, chyba na celý život lituju toho.*“

Dále respondenti uváděli ve spojení s alkoholem vybrané odpovědi:

- „*Osobní potřeba, jeho i její osobní potřeba, "kamarád s výhodami"*“
- „*Potěšení, příležitost, chuť, nálada*“
- „*Chtíč, vzrušení, líbil se mi*“

16 respondentů prožilo dle jejich uvedených odpovědí noc s neznámým člověkem z důvodu nezadanosti, vyššího libida, fyzické přitažlivosti k druhé osobě, chtěli zkusit ze zvědavosti nové věci, „*třeba jako jedna z možností jak vyplavit trochu adrenalinu*“.

Jako další důvody co respondenty vede či vedlo k jejich chování, autorka uvádí tyto vybrané důvody:

- „Protože člověk musí užívat, když to jeho tělo ještě zvládne a když je holka pěkná a není totálně dutá a člověk vidí, že by do toho šla, tak proč ne. Náš život je Punk, Sex, Pivo“
- „Zkusit to, odvázat se, vynutit se ze stereotypu vztahu“
- „Mám rád děvčata, líbí se mi jejich tvary.“
- „Přeskočila jiskra a tak se to stalo. Navíc jak už jsem níže zmínila člověk potřebuje sex k životu a to, že se zatím nechci vázat, to dost komplikuje“
- „Odpoutání od problému a od starostí, mám k tomu i psychické důvody. Kdybych nebyla lesbičkou, tak to asi neudělám“

Otázka 20 – Měl/a jste někdy pohlavní styk (sex) s kamarádem/kamarádkou, se kterým/kterou jste nezačali chodit?

Pohlavní styk s kamarádem nebo kamarádkou již mělo nebo opakovaně má dohromady 26,4 % všech zúčastněných respondentů, z toho více zastoupené bylo ženské pohlaví na rozdíl od mužského.

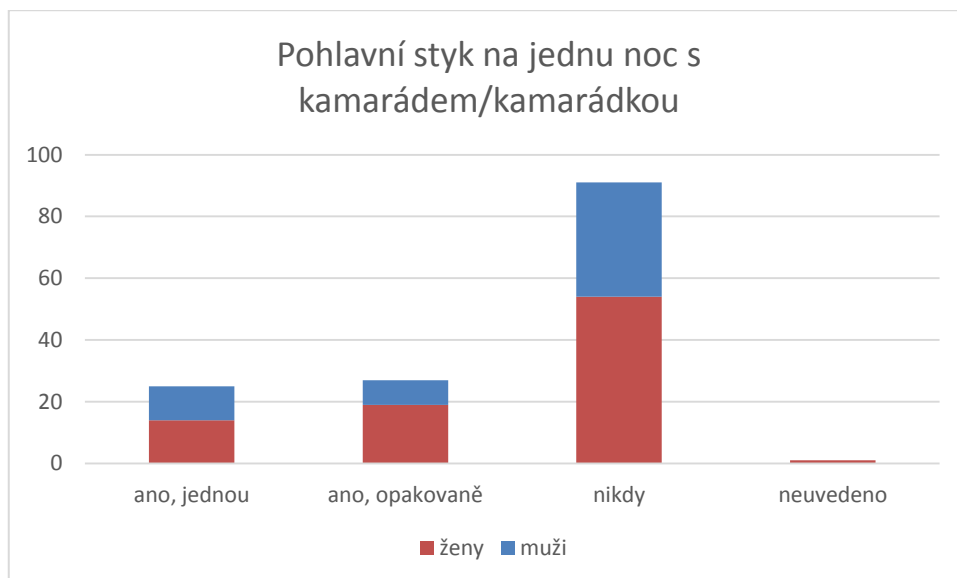
81 respondentů zatím tuto zkušenost s kamarády nemá.

Tabulka 25 – Rozdělení respondentů - pohlavní styk na jednu noc s kamarádem/kamarádkou

Pohlavní styk na jednu noc s kamarádem/kamarádkou					
	Početní zastoupení		Procentuální zastoupení		Celkové relativní zastoupení
	ženy	muži	ženy	muži	
ano, jednou	14	11	9,7%	7,64 %	10,4 %
ano, opakovaně	19	8	13,2 %	5,6 %	18,8 %
nikdy	54	37	37,5 %	25,7 %	63,2 %
neuveдено	1	0	0,7%	0,00 %	0,7 %

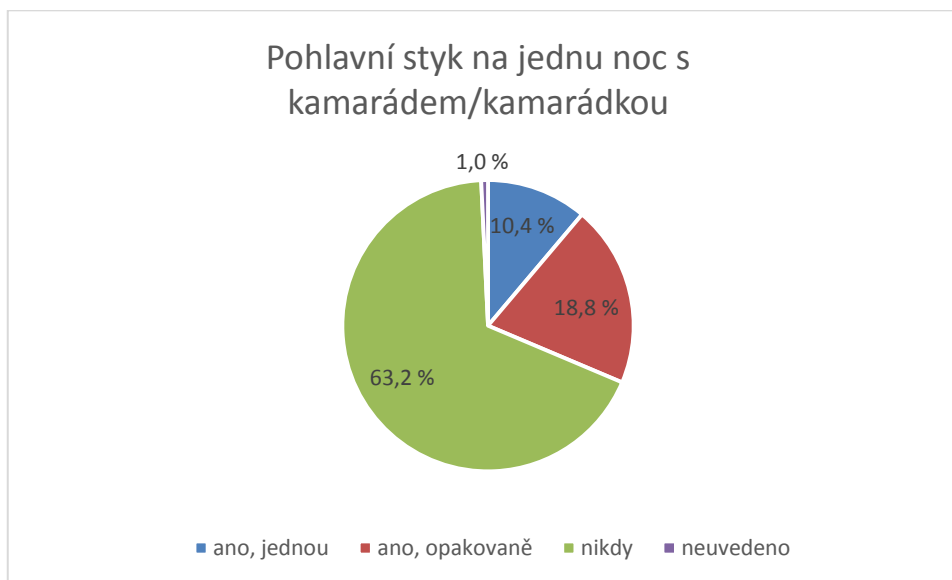
Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 33 Rozdělení respondentů - pohlavní styk na jednu noc s kamarádem/kamarádkou

Zdroj: Výzkumné šetření

Graf 34 Rozdělení respondentů - pohlavní styk na jednu noc s kamarádem/kamarádkou – relativní zastoupení

Zdroj: Výzkumné šetření

Otázka 21 - Napište prosím stručně, co vás vedlo nebo vede k tomu, že jste měl/a nebo máte pohlavní styk s kamarádem/kamarádkou na místo například trvalého vztahu. (nevyplňujte v případě, že byla u předchozí otázky vybrána odpověď c)

Tuto otázku autorka položila proto, že se často vyskytuje mezi středoškolskou mládeží v rámci vrstevnického vzdělávání v oblasti sexuální výchovy a reprodukčního zdraví, a zajímalo ji, zda se z odpovědí respondentů potvrdí nebo vyvrátí názor, který si autorka vybudovala během praxe při práci s mladými lidmi, že je tzv. kamarádství s bonusem“ poměrně rozšířeným jevem. Jde o typ vztahu, kdy dva lidé spolu nejsou v trvalém a úplném partnerském vztahu, ale jde pouze o čistě kamarádský a přátelský vztah, v kterém spolu častěji nebo jen nárazově provozují pohlavní styk. Nemusejí tedy povětšinou řešit partnerské neshody, častěji dochází k větší toleranci například negativních vlastností a podobně viz některé uvedené názory či důvody respondentů.

U otázky, zda respondenti měli již někdy pohlavní styk (sex) s kamarádem/kamarádkou, se kterým/kterou následně nezačali chodit, v p 52 případech respondenti uvedli, že takovýto typ pohlavního styku již jednou nebo vícekrát zažili. Těchto 52 respondentů dále uvedlo, že větší roli v takovéto situaci měl alkohol, případně tento důvod ještě dále doplnili. Respondent z této skupiny uvedl: *„Byla hezká, naivní a potřebovala doučovat, tak se mi revanšovala, v hlavní roli byl alkohol. To byl jen jeden případ, většinou jsme se opili a prostě to udělali. Nevidím na tom nic špatného, dokud jsme mladí, musíme si užívat.“*

Další respondenti většinou jako hlavní důvod uvedli nebo z jejich vysvětlení vyplynulo, že k pohlavnímu styku s kamarádem/kamarádkou je nejčastěji vede momentální životní teorie, že nechtějí mít vážné a trvalé vztahy, nechtějí se zatím dlouhodoběji vázat k jednomu partnerovi *„vztah je dlouhodobá záležitost a je to i větší závazek, ale v našem věku už nám to hodně chybí a takhle je to lepší, než s někým cizím.“* Další respondentka uvedla, že se bojí strachu ze zklamání a má v plánu ještě nejprve cestovat. Dalším uváděným důvodem bylo, že tito kamarádi nejsou vhodní pro vztah, nebo oba aktéři nechtěli případným partnerským vztahem ničit jejich přátelství.

16 respondentů uvedlo, že pohlavní styk s kamarádem či kamarádkou provozují jako určitý druh zábavy, odreagování, chutě po sexu, nedostatečného uspokojení

v partnerském soužití, nabytí zkušeností, pro některé byl takovýto pohlavní styk první v jejich sexuálním životě. Uváděli také tyto vybrané odpovědi.

„Prostě yolo“¹

„První sex, spolehlivost, zkušenost, vášeň“

„Miluji sex. Chtěla jsem si užívat a čerpat nové zkušenosti a poznávat nové věci.“

„Byl to plánovaný úlet, oba máme rádi sex, ale současný příjem nás neuspokojuje“

Někteří dále uváděli anglický pojem *„friends with benefits“*, který je překladem pojmu kamarád s výhodami, a který je poslední dobou často užívaným pojmem mezi mladými lidmi.

„Nebyl to člověk pro vztah“

„Většinou pro mě byl kamarád nevhodný pro vztah tzv. friends with benefits. Nechtěli jsme se vázat“

„Nestojím o trvalý vztah, nemusím tak řešit žárlivost a podobné problémy“

„nechtěla jsem v tu chvíli vztah, ale chtěla jsem sex“

Mezi odpověďmi se ale objevili i názory neutrální, záporné nebo odpovědi vyznačující lítost, k této situaci.

„Neznalost, vřelý kamarádský vztah, nikdy bych nechtěla opakovat, i ten den jsem se seznámila s přítomným přítelem“

„Mladická nerozvážnost“

„Měla jsem ho, protože jsem chtěla zažít něco nového, ale nyní mám už 4 měsíce vztah a je to 100krát lepší než nějaký úlet“

---

¹ YOLO je anglická zkratka spojení slov You Only Live Once, která se do českého jazyka překládá jako „Žiješ jen jednou“

6.5 Diskuze výsledků empirického šetření

Cílem šetření bylo zjistit pomocí výzkumných otázek, zda je možné jednoznačně stanovit vliv rodinného prostředí, ve kterém respondenti vyrůstali, na jejich budoucí rozhodování v otázkách partnerství a rodičovství. Dále se šetření zabývalo mírou odpovědnosti vzorku středoškolské mládeže k jejich sexuálním životům, či k případné volbě adopce.

Otázka č. 1

V jakém typu rodinného soužití respondenti vyrůstali?

Více jak dvě třetiny respondentů vyrůstalo v úplné rodině s oběma vlastními rodiči, zbylá třetina žáků vyrůstala pouze s jedním vlastním rodičem nebo v náhradní rodinné péči.

Otázka č. 2

Jaký typ partnerského soužití preferují dnešní žáci středních škol v návaznosti na rodinné soužití a zda se mezi těmito faktory vyskytuje závislost?

Na základě zjištěných dat vyplývá, že 56,3 % dotázaných respondentů preferuje vstup do manželského svazku nebo registrovaného partnerství. 21,5 % respondentů chce prožívat se svými partnery soužití namísto manželství, 4, což je 2,8 % respondentů ze všech by rádi byli se svými stálými partnery s podmínkou, že každý si udržuje svoji domácnost.

Z respondentů, kteří po většinu života žili s oběma vlastními rodiči, chce 50,9 % uzavřít sňatek a 16,9 % chce žít v soužití namísto manželství. Z respondentů, kteří žili po většinu života s jedním vlastním rodičem, ať už jen s ním, či i s jeho dalším partnerem, si přeje uzavřít manželství 46,9 % respondentů a se stálým partnerem chce žít 21,9 %.

Autorka na základě těchto výsledků došla k názoru, že nejde jednoznačně určit vztah mezi typem partnerského soužití rodičů respondentů, resp. trvalostí vzájemného vztahu biologických rodičů, a plánovaným typem partnerského soužití respondentů. Ověřovat lze pouze skutečnost, jaký typ partnerského svazku plánují žáci, kteří žili většinu života se svými oběma rodiči, nebo pouze s rodičem jedním, nelze ověřovat vztah k rozvodovosti, protože je jasné, že nikdo z respondentů dopředu neplánuje, že by se rozváděl a proto nejde jednoznačně určit, zda a nakolik je zde míra ovlivnitelnosti potomků rodiči, výzkum by v takovém případě musel být proveden znovu cca po dvaceti letech.

Otázka č. 3

Jaké představy mají respondenti o plánování své rodiny, počtu dětí?

Sto respondentů z celkového počtu uvedlo, že chtějí alespoň jednoho potomka a většina ze sto čtyřiceti čtyř respondentů si chce rozhodnout, kdy přivede potomka na svět. Autorka u některých respondentů uvádějících v odpovědích, že nechtějí mít ve svém životě dítě, zjistila, že zároveň uvádějí, že příchod potomka na svět by chtěli plánovaný a nenechat to na přírodě. Vzhledem k věku respondentů se autorka domnívá, že může jít o respondenty, kteří zatím neuvažují o založení rodiny, ale v případě, že ano, tak by toto rozhodnutí chtěli naplánovat.

Autorka se dále respondentů tázala na věk, ve kterém by chtěli mít prvního potomka. Vzniklé věkové rozmezí na základě odpovědí respondentů je 18-35 let života. Nejvíce respondentů se shodlo u žen na věku 25, 27 let a u mužů na věku 25-26 let. Celkově pak bez ohledu na pohlaví byl další početněji zastoupený věk 30 let.

Poslední zajímavý údaj, který autorka zjišťovala u středoškolské mládeže, byl počet dětí, kolik by jich chtěli respondenti mít a případně, zda se dá určit vztah mezi prostředím, v kterém respondent vyrůstal, a počtem jeho sourozenců a představou respondenta o počtu dětí vlastních. Z výzkumu vyplývá, že vztah mezi počtem sourozenců respondenta a počtem plánovaných dětí může existovat především u jedináčků a respondentů z rodin se dvěma dětmi. Jak již autorka práce uvádí výše, 60 % jedináčků si přeje mít jedináčka, 67,2 % respondentů pocházejících ze dvou sourozenců si přeje dvě děti, 21 % respondentů ze třech dětí si přeje tři děti a nikdo z vícečetných rodin si nepřeje více než tři děti.

Z odpovědí je jasně prokazatelné vysoké procento respondentů plánující 1, maximálně 2 děti. Zbylí respondenti odpovídající na tuto otázku uvedli počty 3, 4 a více dětí.

Otázka č. 4

Připustili by respondenti ve svém životě adopci dítěte a za jakých okolností?

Více jak polovina všech zúčastněných respondentů by ve svém životě připustilo adopci dítěte, někteří ovšem jen za podmínky, že by nemohli mít své vlastní biologické potomky, ať už z jakýchkoli zdravotních důvodů. Část respondentů si uvědomuje, že rozhodnutí o tom, zda adoptují potomka či ne, bude závislé na společném rozhodnutí obou partnerů.

Jedna z respondentek k jejímu pozitivnímu postoji k adopci uvedla, že chce jako potomka „černošku“.

Otázka č. 5

Jak dlouho trval nejdelší partnerský vztah respondentů a jak by se zachovali v případě zjištěné nevěry ze strany partnera či partnerky?

V době provádění výzkumného šetření měla více jak jedna polovina respondentů stabilní vztah nebo ho již někdy zažila a nejdelší uvedená doba partnerského vztahu byla 46 měsíců.

Z odpovědí uvedeného vzorku respondentů plyne, že v případě zjištění nevěry ve vztahu jsou tolerantnější ženy než muži. Nejvíce se respondentky (ženy) shodly v toleranci k nevěře v případě, kdy k ní došlo pouze jednou. Další početná skupina respondentek se shodla na absolutní netoleranci, stejně jako skoro polovina respondentů (mužů).

Otázka č. 6

S jakou odpovědností přistupují respondenti k jejich sexuálnímu životu?

Něco málo přes 60 % respondentů uvedlo, že již někdy měli pohlavní styk na jednu noc s osobou, kterou vůbec neznali, nebo že takovéto styky mají. Jako nejčastější důvody, proč se respondenti k takovýmto stykům uchylují, uváděli alkohol, hádka s trvalým partnerem či jiná neshoda s partnery, nemají žádný trvalý vztah, fyzická přitažlivost k druhé osobě a další důvody. Autorka práce dále zjišťovala, zda je opravdu tak velký trend tzv. kamarádství s bonusem, či nikoli. Ze získaných odpovědí vychází, že 73,6 % všech respondentů nikdy nemělo sex s kamarádem či kamarádkou, což odpovídá sto šesti respondentům z celkových sto čtyřiceti čtyř. Mezi zbylými respondenty, kteří uvedli, že již takovéto pohlavní styk v minulosti měli, byly více zastoupeny respondentky (ženy).

Mladí lidé si často obhajují sex na jednu noc například tím, že bylo zapříčiněno pozitivním alkoholem, nebo takovéto vztah považují za určitý způsob zábavy a odreagování či uvádějí nedostatečné uspokojení v jejich trvalém vztahu. Autorce této práce se tedy nepotvrdilo její mínění o mladých lidech a jejich vztahu k tzv. kamarádství s bonusem. Většina

respondentů nikdy takovýto vztah nepodstoupilo, ba naopak více jak polovina respondentů v době šetření měla aktuálně nebo někdy v minulosti dlouhodobější partnerský vztah. Dále v autorčině vzorku mladých lidí jednoznačně ženy tolerují více nevěru, na rozdíl od mužů.

7 Závěr empirického šetření – Návrhová část

Naprostá většina respondentů by chtěla v budoucnu žít ve stabilním partnerském vztahu a vychovávat děti. Mimo modelů chování, které si mladí lidé odnášejí ze své orientační rodiny, může ke splnění tohoto přání pomoci i škola. Střední průmyslová škola potravinářských technologií, v které autorka prováděla výzkum, používá jako podklad pro školní vzdělávací program (ŠVP) rámcový vzdělávací program (RVP) 29-41-M/01 Technologie potravin. (MŠMT, 2008)

Rámcový vzdělávací program může být konkretizován do ŠVP i v oblastech, které mohou pomoci budovat stabilní vztah, pořídit si děti v dobu, kterou mladí lidé budou pokládat za vhodnou, ale zároveň nebude z biologického ani sociálního hlediska nereálná (nereálnou z biologického hlediska autorka myslí dobu, ve které možnost spontánního otěhotnění prudce klesá, z hlediska sociálního naopak dobu, kdy ještě rodiče jen s obtížemi dítě hmotně zabezpečí).

Jako podklad pro tvorbu ŠVP a následně výuku mohou posloužit následující části RVP:

Komunikativní kompetence – vzdělávání má směřovat k tomu, aby absolventi školy uměli komunikovat mimo jiné i v různých životních situacích, tedy učili se komunikovat i pro svůj život soukromý. V současné době není ve škole, ve které výzkum probíhal, výcvik v komunikačních dovednostech součástí žádného vyučovacího předmětu. Jako vhodný předmět se hodí např. Základy sociálních věd, jako podklad pro výuku může být použit např. model nenásilné komunikace Marshalla Rosenberga (2016) nebo základy asertivní komunikace např. podle knihy Asertivita v rodině a ve škole aneb Zásady přímého jednání mezi dětmi, rodiči a učiteli. (Vališová, 1998) Komunikační výcvik může být i součástí projektových dnů, které se na uvedené škole v současné době nepoužívají, nebo by mohl být zařazen do seznamovacích kurzů.

Plánované rodičovství. Většina respondentů chce mít děti plánované, pouze menší část si přeje ponechat počet dětí a rozestupy mezi nimi „na přírodě“. Naplnění tohoto přání může škola pomoci respondentům poskytnutím dostatku informací o všech metodách plánovaného rodičovství. Podklad pro vzdělávání tohoto typu nám dává rámcový vzdělávací program na více místech. Vztahuje se ke kompetencím sociálním, ale i

kompetencím k řešení problémů a kompetencím občanským. Vhodným prostorem pro vzdělávání v této oblasti mohou být základy biologie nebo ekologie, případně opět projektové dny nebo jednorázové přednášky. Pro jednorázové přednášky lze využít jak odborníky, tak vrstevnické vzdělavatele, se kterými škola již spolupracuje.

Vzhledem k tomu, že část respondentů uvažuje o nesezdaném soužití, může škola pomoci při rozhodování poskytnutím informací o výhodách a nevýhodách manželství oproti nesezdanému soužití. Jako podklad se hodí tematický okruh Člověk a právo, jehož součástí je i právo rodinné.

8 Závěr

Cílem práce bylo zjistit jaké postoje má současná středoškolská mládež k partnerskému soužití a rodičovství, a zjistit míru vlivu prostředí v kterém respondenti vyrůstali. Další cíl, který si autorka stanovila, bylo získat informace, zda se dnešní mladí lidé opravdu více zaměřují na kariéru než na založení své rodiny.

Teoretická část sloužila především k vymezení pojmů a příslušných klíčových slov, na kterou navazuje část praktická, která interpretuje zjištěné postoje respondentů ve věku 15-23 let, například postoje k plánovanému počtu dětí, typu partnerského soužití nebo zodpovědnosti mladých lidí k jejich sexuálnímu životu.

V návrhové části pak autorka doporučuje, na základě jakých částí RVP pro obor technologie potravin by škola mohla přispět k naplnění představ žáků o svých partnerských vztazích a rodičovství. Škola by mohla například zlepšit komunikativní kompetence každého žáka, které využije pro svůj soukromý život i pro komunikaci se svými vrstevníky.

Autorka doporučuje vybrané části RVP zařadit například do předmětu Základů společenských věd nebo v rámci projektových dnů, které by škola mohla pořádat. Další možností je zapojení vybraných témat do programu adaptačních kurzů pro první ročníky každým rokem.

Na základě dotazníkového šetření autorka došla ke zjištění, že se neprokázal vztah mezi vzájemným vztahem biologických rodičů a soužitím, které si plánují zvolit respondenti. Z výzkumu vyplývá, že mladí lidé chtějí povětšinou uzavřít manželství či registrované partnerství nebo žít s trvalým partnerem/partnerkou bez potřeby uzavřít manželský svazek. Respondentů, kteří neplánují žít ve stabilním svazku je menšina. Většina respondentů plánuje založit rodinu, z nich velká část v období do dvaceti pěti let, všichni, kteří děti plánují, pak do třiceti pěti let. Nejčastěji respondenti chtějí mít jednoho až dva potomky. Více jak polovina respondentů připustilo adopci dítěte, někteří jen v případě, že by respondenti měli problémy s početím svého biologického potomka - nejčastěji byly uváděny problémy zdravotní. Co se týče řešení zjištěné nevěry ze strany partnera/partnerky, pokud proběhla pouze jednou, autorka zjistila, že tolerantnějšími jsou

ženy než muži. Odpovědnost, s jakou respondenti přistupují k sexuálnímu životu, nejde jednoznačně určit – pohlavní styk na jednu noc mělo necelých 30 % respondentů, autorka nechce zjištěné výsledky hodnotit, je věc osobního názoru, zda hodnotitel toto číslo pokládá za nízké či vysoké. Závěrem lze říci, že podle výsledků dotazníkového šetření chce více než polovina mladých lidí žít v manželství, další více než třetina v jiném typu stabilního vztahu, a většina respondentů chce mít děti do 30 let věku.

9 Seznam použitých informačních zdrojů

9.1 Seznam literárních zdrojů

ČÁP, J. *Psychologie výchovy a vyučování*. 1. Vyd. Praha: Karolinum, 1993. ISBN 80-7066-534-3

DUNOVSKÝ, J. *Sociální pediatrie*. 1. Vyd. Praha: Grada Publishing, 1999. ISBN 80-7169-254-9

GIDDENS, A. *Sociologie*. 1. Vyd. Praha: Nakladatelství Argo, 2000. ISBN: 80-7203-124-4

GIDDENS, A. *Sociologie*. 1. Vyd. Praha: Nakladatelství Argo, 2013. ISBN: 978-80-257-0807-1

HAVLÍK, R., KOŤA, J. *Sociologie výchovy a školy*. 2. Vyd. Praha: Portál, 2007. ISBN: 978-80-7367-327-7

JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*. 1. Vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN: 80-7178-535-0

JANDOUREK, J. *Úvod do sociologie*. 2. Vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN: 978-80-7367-644-5

JANDOUREK, J. *Slovník sociologických pojmů*. 1. Vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN: 978-80-247-3679-2

KRAUS, J., PETRÁČKOVÁ, V. *Akademický slovník cizích slov: [A-Ž]*. Dotisk. Praha: Academia, 2001. ISBN: 80-2000-982-5

LANGMAIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. 2. Vyd. Praha: Grada Publishing, 2006. ISBN: 80-247-1284-9

LINHART, J., MAŘÍKOVÁ, H., PETRUSEK, M., a VODÁKOVÁ, A. *Velký sociologický slovník: II. svazek, P-Ž*. 1. Vyd. Praha: Karolinum, 1996. ISBN: 80-7184-310-5

MACEK, P., *Adolescence*. 2. Vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN: 80-7178-747-7

- MAŘÍKOVÁ, H. „Genderový aspekt rodičovství.“ In: *Životní cyklus: Sociologické a demografické perspektivy*. 1. Vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006. ISBN: 80-7330-082-6
- MATĚJČEK, Z. *O rodině vlastní, nevlastní a náhradní*. Vyd. Neuvedeno. Praha: Portál, 1994. ISBN: 80-85282-83-6
- MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 3. Vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. ISBN: 80-86429-19-9
- MOŽNÝ, I., *Rodina a společnost*. Vyd. Neuvedeno. Praha: Sociologické nakladatelství, 2006. ISBN: 978-80-86429-87-8
- MOŽNÝ, I., *Sociologie rodiny*. Vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1999. ISBN: 978-80-85850-75-8
- NAKONEČNÝ, M. *Úvod do psychologie*. 1. Vyd. Praha: Academia, 2003. ISBN: 80-200-0993-0
- PRŮCHA, J., MAREŠ, J. a WALTEROVÁ, E. *Pedagogický slovník*. 4. Vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN: 80-7178-772-8
- ROSENBERG, M. *Nenásilná komunikace*. 1. Vyd. Praha: Portál, 2016. ISBN: 978-80-262-1079-5
- SHELLE, K., TAUCHEN, J. *Občanské zákoníky: kompletní sbírka občanských zákoníků, důvodných zpráv a dobových komentářů*. 1. Vyd. Ostrava: Key Publishing, 2012. ISBN: 978-80-7418-146-7
- SOBOTKOVÁ, I. *Psychologie rodiny*. 2. Vyd. Praha: Portál, 2007. ISBN: 978-80-7367-250-8
- UZEL, R. *Antikoncepční kuchařka aneb Cesty k sexuálnímu zdraví*. Vyd. 1. Grada Publishing, Praha, 1999. ISBN: 80-7169-767-2
- VALIŠOVÁ, A. *Asertivita v rodině a ve škole, aneb zásady přímého jednání mezi dětmi, rodiči a učiteli*. 3. Vyd. Jinočany: H&H, 1998. ISBN: 80-86022-41-2

9.2 Seznam internetových zdrojů

Bílá kniha Evropské komise: nový podnět pro evropskou mládež. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, odbor pro mládež, 2002. [cit. 2016-10-01] ISBN 80-86033-74-0. Dostupné z: <evropskydum.cz/getFile.aspx?itemID=227>

ČESKO. Nařízení vlády č. 210/1981 Sb., federálního ministerstva financí, ministerstva financí, cen a mezd České socialistické republiky a ministerstva financí, cen a mezd Slovenské socialistické republiky o fondu kulturních a sociálních potřeb. In *Sbírka zákonů ČR, 1989, ČÁSTKA 40.* [cit. 2015-25-01]. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1989-210>>

ČESKO. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). [online] In *Sbírka zákonů ČR. 2004, částka 190.* [cit. 2015-25-01]. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>>

ČESKO. Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů. [online] In *Sbírka zákonů ČR, 2006, ČÁSTKA 38.* [cit. 2015-25-01]. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-115>>

ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. [online] In *Sbírka zákonů ČR, 2012, ČÁSTKA 33.* [cit. 2015-25-01]. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>>

ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník §31. [online] In *Sbírka zákonů ČR, 2012, ČÁSTKA 33.* [cit. 2015-25-01]. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>>

ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník §32. [online] In *Sbírka zákonů ČR, 2012, ČÁSTKA 33.* [cit. 2015-25-01]. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>>

ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník §655. [online] In *Sbírka zákonů ČR, 3. 2. 2012, ČÁSTKA 33.* [cit. 2015-25-01]. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>>

ČESKO. Zákon č. 267/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. [online] In *Sbírka zákonů ČR*, 2014, ČÁSTKA 109. [cit. 2015-25-01]. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2014-267>>

Charta sexuálních a reprodukčních práv IPPF. [online] Praha: SPRSV, 1997. [cit. 2015-10-06]. Dostupné z: <planovanirodiny.cz/storage/Charta_sex_a_repr_prav_1997.pdf>

IPPF standard and responsibilities of membership. [online] Brussels: Governing council, 2011. [cit. 2015-25-01]. Dostupné z: http://www.ippf.org/sites/default/files/ippf_standards_and_responsibilities_of_membership.pdf

Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 29-41-M/01 Technologie potravin. [online] Praha: MŠMT, 2008. [cit. 2016-09-04]. Dostupné z: <<http://zpd.nuov.cz/RVP/ML/RVP%202941M01%20Technologie%20potravin.pdf>>

Sexual rights an IPPF declaration. [online] London: IPPF, 2008. [cit. 2015-10-06]. Dostupné z: http://www.ippf.org/sites/default/files/sexualrightsippfdeclaration_1.pdf

Slovník cizích slov. *Partner*. [online] [cit. 2015-09-06]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/hledat?cizi_slovo=partner&typ_hledani=prefix>

SVOBODA, Z., *Sociální pedagogika: Studijní opora Katedry pedagogiky*. [online] Vyd. Neuvedeno. Pedagogická fakulty Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, rok neuveden. [cit. 2015-10-12] ISBN: neuvedeno. Dostupné z: <<http://chemistry.ujep.cz/userfiles/files/SOCIALNI%20PEDAGOGIKA%20-%20studijni%20opora.pdf>>

ŠULOVÁ, L. Partnerské vztahy, manželství a rodičovství. In: *Celostátní kongres k sexuální výchově v České republice. Sborník referátů*. [online] 1.Vyd. Pardubice: SPRSV, 2007. [cit. 2016-29-02] ISBN: 978-80-86559-80-3. Dostupné z: <<http://www.planovanirodiny.cz/view.php?cislocianku=2008020102>>

Úmluva o právech dítěte: Vláda České republiky. [online]. [cit. 2015-06-20]. Dostupné z: <<http://www.vlada.cz/cz/ppov/rlp/dokumenty/zpravy-plneni-mezin-umluv/umluva-o-pravech-ditete-42656/>>

ZACHAROVÁ, E. *Základy vývojové psychologie*. [online] 1. Vyd. Ostravská univerzita v Ostravě, 2012. [cit. 2015-03-03] ISBN: 978-80-7464-220-3. Dostupné z: <<http://projekty.osu.cz/svp/opory/lf-zacharova-zaklady-vyvojove-psychologie.pdf>>

ŽÁČKOVÁ, J. *Rodina a rodinná politika. Opora pro studium*. [online] Vyd. Neuvedeno. Slezská univerzita v Opavě. 2014. ISBN: Neuvedeno. Dostupné z: <http://elearning.fvp.slu.cz/pluginfile.php/21656/mod_folder/content/0/Rodina_a_rodinna_politika.pdf?forcedownload=1>

10 Seznam příloh

Příloha 1 DOTAZNÍK.....	86
Příloha 2 UKÁZKA VYPLNĚNÉHO DOTAZNÍKU	90

11 Seznam tabulek

Tabulka 1 Rozdělení respondentů dle věku.....	26
Tabulka 2 Rozdělení respondentů dle pohlaví	28
Tabulka 3 Rozdělení respondentů dle počtu sourozenců	28
Tabulka 4 Rozdělení respondentů dle života ve společné domácnosti s rodiči.....	30
Tabulka 5 Rozdělení respondentů dle typu partnerského soužití rodičů.....	32
Tabulka 6 Rozdělení respondentů dle života ve společné domácnosti s jedním rodičem...	34
Tabulka 7 Uvedené typy partnerského soužití rodiče	36
Tabulka 8 Rozdělení respondentů, kteří většinu života nežili se svými rodiči	38
Tabulka 9 Zastoupení rodičů dle jejich dovršeného vzdělání	39
Tabulka 10 Obyvatelstvo podle nejvyššího dosaženého vzdělávání.....	40
Tabulka 11 Porovnání dovršeného vzdělání obou rodičů	41
Tabulka 12 Rozdělení respondentů dle představy o budoucím typu partnerského soužití .	42
Tabulka 13 Rozdělení respondentů dle plánu mít ve svém životě děti	46
Tabulka 14 Rozdělení respondentů dle plánovaného věku při narození prvního dítěte.....	50
Tabulka 15 Rozdělení respondentů dle plánovaného počtu dětí	51
Tabulka 16 Relativní rozdělení vztahu počtu sourozenců a počtu dětí	53
Tabulka 17 Srovnání počtu sourozenců a plánovaný počet dětí dle pohlaví respondentů ...	54
Tabulka 18 Srovnání počtu sourozenců a plánovaný počet dětí dle pohlaví respondentů ...	54
Tabulka 19 Srovnání počtu sourozenců a plánovaný počet dětí u všech respondentů.....	55
Tabulka 20 Rozdělení respondentů dle typu početí prvního dítěte	55
Tabulka 21 Rozdělení respondentů podle názoru na adopce dítěte.....	57
Tabulka 22 Rozdělení respondentů dle míry tolerance nevěry	59
Tabulka 23 Rozdělení respondentů dle zkušeností se stabilním vztahem.....	61
Tabulka 24 Rozdělení respondentů - pohlavní styk na jednu noc s neznámou osobou	63
Tabulka 25 Rozdělení respondentů - pohlavní styk na jednu noc s kamarádem/ kamarádkou	65

12 Seznam grafů

Graf 1 Počet sňatků a rozvodů v průběhu let 1950 - 2015	19
Graf 2 Rozdělení respondentů dle věku	26
Graf 3 Rozdělení respondentů dle věku – relativní zastoupení	27
Graf 4 Rozdělení respondentů dle počtu sourozenců – relativní zastoupení.....	29
Graf 5 Rozdělení respondentů dle života ve společné domácnosti s rodiči	30
Graf 6 Rozdělení respondentů dle života ve společné domácnosti s rodiči – relativní zastoupení	31
Graf 7 Rozdělení respondentů dle typu partnerského soužití rodičů.....	32
Graf 8 Rozdělení respondentů dle typu partnerského soužití rodičů – relativní zastoupení	33
Graf 9 Rozdělení respondentů dle Života ve společné domácnosti s jedním rodičem.....	34
Graf 10 Rozdělení respondentů dle života ve společné domácnosti s jedním vlastním rodičem – relativní zastoupení.....	35
Graf 11 Zastoupení rodičů žijících v jednotlivých typech partnerství	37
Graf 12 Zastoupení rodičů žijících v jednotlivých typech partnerství – relativní zastoupení	37
Graf 13 Procentuální zastoupení rodičů dle dovršeného vzdělání	39
Graf 14 Rozdělení respondentů dle představ o budoucím typu partnerského soužití	43
Graf 15 Rozdělení respondentů dle představ o budoucím typu partnerského soužití – relativní zastoupení.....	43
Graf 16 Rozdělení respondentů dle plánu mít ve svém životě děti	46
Graf 17 Rozdělení respondentů dle rozhodnutí mít ve svém životě děti – relativní zastoupení	47
Graf 18 Rozdělení respondentů, dle jejich plánovaného věku kdy mít první dítě – celkové relativní zastoupení.....	48
Graf 19 Rozdělení respondentů, dle jejich plánovaného věku kdy mít první dítě - relativní zastoupení	49
Graf 20 Rozdělení respondentů dle plánovaného počtu dětí.....	52
Graf 21 Rozdělení respondentů dle plánovaného počtu dětí – celkové relativní zastoupení	52

Graf 22 Rozdělení respondentů dle typu početí prvního dítěte	56
Graf 23 Rozdělení respondentů dle typu početí prvního dítěte – relativní zastoupení.....	56
Graf 24 Rozdělení respondentů podle názoru na adopce dítěte.	58
Graf 25 Rozdělení respondentů podle názoru na adopci dítěte – relativní zastoupení.....	58
Graf 26 Rozdělení respondentů dle míry tolerance nevěry	60
Graf 27 Rozdělení respondentů dle míry tolerance nevěry – relativní zastoupení.....	60
Graf 28 Rozdělení respondentů dle zkušeností se stabilním vztahem.....	61
Graf 29 Rozdělení respondentů dle zkušeností se stabilním vztahem – relativní zastoupení	62
Graf 30 Uvedené délky vztahů v měsících dle typu vztahu	62
Graf 31 Rozdělení respondentů - pohlavní styk na jednu noc s neznámou osobou	63
Graf 32 Rozdělení respondentů - pohlavní styk na jednu noc s neznámou osobou – relativní zastoupení.....	64
Graf 33 Rozdělení respondentů - pohlavní styk na jednu noc s kamarádem/ kamarádkou.	66
Graf 34 Rozdělení respondentů - pohlavní styk na jednu noc s kamarádem/ kamarádkou – relativní zastoupení.....	66

Příloha 1 DOTAZNÍK

Anonymní dotazník k praktické části Bakalářské práce na téma: Postoje středoškolské mládeže k otázkám partnerského soužití a rodičovství

Pokud pro vás bude některá otázka nepříjemná, nemusíte na ní odpovídat. Vaše odpovědi prosím zakroužkujte, v případě delších odpovědí stačí zakroužkovat pouze příslušné písmeno pro vámi vybranou možnost.

- 1) Věk   15 - 17   17 – 19   19 – 21   21 – 23
- 2) Pohlaví   Žena   Muž
- 3) Kolik máte sourozenců? .....

-
- 4) Uveďte, zda žijete nebo jste větší část svého života žil/a ve společné domácnosti s oběma vlastními rodiči.   Ano   Ne
- 5) Pokud jste na otázku 4 odpověděl/a **ANO**, charakterizujte prosím typ partnerského soužití rodičů.
- a) Manželský svazek
  - b) Rozvedeni
  - c) Nesezdané soužití (partneři spolu žijí, mají děti, ale nemají potřebu posvětit svůj vztah úředně – tzv. volné soužití)
- 6) Pokud jste na otázku 4 odpověděl/a **NE**, uveďte, zda žijete nebo jste větší část svého života žil/a ve společné domácnosti s jedním vlastním rodičem nebo osobou, kterou za rodiče pokládáte.   Ano   Ne
- 7) V případě že jste u otázky 6 uvedl/a **ANO**, charakterizujte prosím typ partnerského soužití rodiče, s kterým jste většinu života bydlel/a nebo osoby, kterou za svého rodiče pokládáte.

Lze uvést i 2 možnosti (například rozveden, žije s novým partnerem)

- a) Manželský svazek nebo registrované partnerství
- b) Rozveden/a

- c) Nesezdané soužití (partneři spolu žijí, mají děti, ale nemají potřebu posvětit svůj vztah úředně – tzv. volné soužití)
- d) Vdova/Vdovec
- e) Se svoji novou partnerkou/ svým novým partnerem
- f) Sám/a bez partnerky/a
- g) Jiné uveďte jaké .....
- 8) V případě že jste u otázky 6 uvedl/a **NE**, uveďte, zda žijete nebo jste větší část svého života žil/a
- a) V náhradní rodinné péči (Osvojení-Adopce, Poručenství, Pěstounská péče apod.)
- b) V zařízení ústavní výchovy (Kojenecký ústav, Dětský domov apod.)
- 9) Dovršené vzdělání vašich rodičů
a) rodič 1	ZŠ	SŠ	VŠ	Nevím
b) rodič 2	ZŠ	SŠ	VŠ	Nevím
- 10) Jaký typ partnerského soužití si představujete vy ve své budoucnosti?
- a) Chci žít sám/ sama
- b) Chci mít pouze nezávazné partnerské vztahy
- c) Chci mít stálého/stálou partnera/ku, ale tak, že každý budeme žít ve vlastní domácnosti.
- d) Chci žít se stálým/stálou partnerem/partnerkou v soužití namísto manželství (partneři spolu žijí, ale nemají potřebu posvětit svůj vztah úředně)
- e) Chci žít v manželství nebo registrovaném partnerství
- f) Nevím
- g) Jiný typ partnerského soužití, uveďte jaké. ....

- 11) Plánujete mít ve svém životě někdy děti?   Ano   Ne   Zatím nevím
- 12) V případě, že jste u otázky 11 zaškrtnli **ANO**, v kolika letech byste chtěl/a mít první dítě?
v.....letech

13) V případě, že jste u otázky 11 zaškrtnli **ANO**, kolik byste chtěl/a mít dětí?

0   1   2   3   4 a více

14) Uveďte, zda byste chtěl/chtěla, aby příchod vašeho dítěte na svět byl

- a) Plánovaný
- b) „Necháme to na přírodě“

15) Připustil/a byste ve svém životě adopci dítěte, ve smyslu, stát se adoptivním rodičem?

Ano   Ne

16) Toleroval/a byste u partnerky/partnera nevěru?

- a) Ano, toleroval/a opakovaně
- b) Byla-li jednou („úlet“, selhání), tak bych odpustil/a
- c) Ne, nikdy bych nevěru netoleroval/a a neodpustil/a
- d) Nevím

17) Máte nebo měl/a jste již stabilní vztah?

- a) Ano, mám - uveďte délku vztahu v měsících .....
- b) Ano, měl/a - uveďte délku nejdelšího vztahu v měsících .....
- c) Ne, nemám ani neměl/a

18) Měl/a jste někdy sex na jednu noc s osobou, kterou jste vůbec neznali nebo znali jen povrchně?

- a) Ano, jednou
- b) Ano, opakovaně
- c) Nikdy

19) Napište prosím stručně, co vás vedlo k tomu? **(nevyplňujte v případě, že byla u předchozí otázky vybrána odpověď c)**

---

20) Měl/a jste někdy pohlavní styk (sex) s kamarádem/kamarádkou, se kterým/kterou jste nezačali chodit?

- a) Ano, jednou
- b) Ano, opakovaně
- c) Nikdy

21) Napište prosím stručně, co vás vedlo nebo vede k tomu, že jste měl/a nebo máte pohlavní styk s kamarádem/kamarádkou na místo například trvalého vztahu. **(nevyplňujte v případě, že byla u předchozí otázky vybrána odpověď c)**

Příloha 2 UKÁZKA VYPLNĚNÉHO DOTAZNÍKU

(4)

Anonymní dotazník k praktické části Bakalářské práce na téma: Postoje středoškolské mládeže k otázkám partnerského soužití a rodičovství

Pokud pro vás bude některá otázka nepříjemná, nemusíte na ní odpovídat. Vaše odpovědi prosím zakroužkujete, v případě delších odpovědí stačí zakroužkovat pouze příslušné písmeno pro vámi vybranou možnost.

1) Věk   15 - 17   17 - 19   19 - 21   21 - 23

2) Pohlaví   Žena   Muž

3) Kolik máte sourozenců? ..... 1 .....

---

4) Uveďte, zda žijete nebo jste větší část svého života žil/a ve společné domácnosti s oběma vlastními rodiči.   Ano   Ne

5) Pokud jste na otázku 4 odpověděl/a ANO, charakterizujte prosím typ partnerského soužití rodičů.

a) Manželský svazek

b) Rozvedení

c) Nesezdané soužití (partneři spolu žijí, mají děti, ale nemají potřebu posvětit svůj vztah úředně – tzv. volné soužití)

6) Pokud jste na otázku 4 odpověděl/a NE, uveďte, zda žijete nebo jste větší část svého života žil/a ve společné domácnosti s jedním vlastním rodičem nebo osobou, kterou za rodiče pokládáte.

Ano   Ne

7) V případě že jste u otázky 6 uvedl/a ANO, charakterizujte prosím typ partnerského soužití rodiče, s kterým jste většinu života bydlel/a nebo osoby, kterou za svého rodiče pokládáte.

Lze uvést i 2 možnosti (například rozveden, žije s novým partnerem)

a) Manželský svazek nebo registrované partnerství

b) Rozveden/a

c) Nesezdané soužití (partneři spolu žijí, mají děti, ale nemají potřebu posvětit svůj vztah úředně – tzv. volné soužití)

d) Vdova/Vdovec

e) Se svojí novou partnerkou/ svým novým partnerem

f) Sám/a bez partnerky/a

g) Jiné uveďte jaké .....

8) V případě že jste u otázky 6 uvedl/a NE, uveďte, zda žijete nebo jste větší část svého života žil/a

a) V náhradní rodinné péči (Osvojení-Adopce, Poručenství, Pěstounská péče apod.)

b) V zařízení ústavní výchovy (Kojenecký ústav, Dětský domov apod.)

9) Dověšené vzdělání vašich rodičů

- a) rodič 1   ZŠ   SŠ   VŠ   Nevím
b) rodič 2   ZŠ   SŠ   VŠ   Nevím

10) Jaký typ partnerského soužití si představujete vy ve své budoucnosti?

- a) Chci žít sám/ sama
b) Chci mít pouze nezávazné partnerské vztahy
c) Chci mít stálého/stálou partnera/ku, ale tak, že každý budeme žít ve vlastní domácnosti.
d) Chci žít se stálým/stálou partnerem/partnerkou v soužití namísto manželství (partneři spolu žijí, ale nemají potřebu posvětit svůj vztah úředně)
e) Chci žít v manželství nebo registrovaném partnerství
f) Nevím
g) Jiný typ partnerského soužití, uveďte jaké. ....

11) Plánujete mít ve svém životě někdy děti?   Ano   Ne   Zatím nevím

12) V případě, že jste u otázky 11 zaškrtnli ANO, v kolika letech byste chtěl/a mít první dítě?
v..... letech

13) V případě, že jste u otázky 11 zaškrtnli ANO, kolik byste chtěl/a mít dětí?
0   1   2   3   4 a více

14) Uveďte, zdabyste chtěl/chtěla, aby příchod vašeho dítěte na svět byl

- a) Plánovaný
 b) „Necháme to na přírodě“

15) Připustil/a byste ve svém životě adopci dítěte, ve smyslu, stát se adoptivním rodičem?

Ano   Ne

16) Toleroval/a byste u partnerky/partnera nevěru?

- a) Ano, toleroval/a opakovaně
- b) Byla-li jednou („úlet“, selhání), tak bych odpustil/a
- c) Ne, nikdy bych nevěru netoleroval/a a neodpustil/a
- d) Nevím

17) Máte nebo měl/a jste již stabilní vztah?

- a) Ano, mám - uveďte délku vztahu v měsících .....
- b) Ano, měl/a - uveďte délku nejdelšího vztahu v měsících .....
- c) Ne, nemám ani neměl/a

18) Měl/a jste někdy sex na jednu noc s osobou, kterou jste vůbec neznali nebo znali jen povrchně?

- a) Ano, jednou
- b) Ano, opakovaně
- c) Nikdy

19) Napište prosím stručně, co vás vedlo k tomu? (nevyplňujte v případě, že byla u předchozí otázky vybrána odpověď c)

---

20) Měl/a jste někdy pohlavní styk (sex) s kamarádem/kamarádkou, se kterým/ktou jste nezačali chodit?

- a) Ano, jednou
- b) Ano, opakovaně
- c) Nikdy

21) Napište prosím stručně, co vás vedlo nebo vede k tomu, že jste měl/a nebo máte pohlavní styk s kamarádem/kamarádkou na místo například trvalého vztahu. (nevyplňujte v případě, že byla u předchozí otázky vybrána odpověď c)
